HE 20/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle kokonaisvaltaisesta kumppanuudesta ja yhteistyöstä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Indonesian tasavallan välillä tehdyn puitesopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Indonesian tasavallan välillä tehdyn kokonaisvaltaista kumppanuutta ja yhteistyötä koskevan puitesopimuksen sekä lain sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Kumppanuus- ja yhteistyösopimus on luonteeltaan sekasopimus, jonka määräykset kuuluvat osittain jäsenvaltion ja osittain Euroopan unionin toimivaltaan. Se korvaa Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Kaakkois-Aasian maiden järjestön (Association of Southeast Asian Nations, ASEAN) välisen yhteistyösopimuksen vuodelta 1980. Sopimus sisältää määräykset poliittisen, taloudellisen ja sektorikohtaisen yhteistyön muodoista ja sen tavoitteena on käynnistää laaja-alainen yhteistyö ja vuoropuhelu Euroopan unionin ja Indonesian välillä molemminpuolisesti tärkeillä aloilla. Sopimuksen myötä sopimuspuolet käynnistävät yhteistyön muuttoliikkeeseen, ihmisoikeuksiin ja oikeudellisiin kysymyksiin liittyen sekä sitoutuvat yhteistyöhön joukkotuhoaseiden leviämisen estämiseksi sekä terrorismin ja kansainvälisen rikollisuuden, huumausaineiden ja rahanpesun torjumiseksi. Sopimus sisältää määräyksiä kaupan ja investointien alalta ja siinä sovitaan yhteistyöstä muun muassa rahoituspalveluiden, verotuksen ja tullien, teollisuuspolitiikan ja pk-yritysten, teollis- ja tekijänoikeuksien, tieteen ja teknologian, energian, liikenteen, ympäristön ja luonnonvarojen, koulutuksen, kulttuurin ja terveyden osalta.

Sopimus on tarkoitettu tulemaan voimaan sitä päivää seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona jälkimmäinen sopimuspuoli on ilmoittanut toiselle sopimuspuolelle sopimuksen hyväksymiseen liittyvien kansallisten menettelyiden loppuunsaattamisesta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kun sopimus tulee voimaan.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ....1
SISÄLLYS....2
YLEISPERUSTELUT....3
1 JOHDANTO....3
2 NYKYTILA....3
2.1 Euroopan unionin ja Indonesian väliset sopimus- ja kauppasuhteet....3
2.2 Suomen ja Indonesian väliset sopimus- ja kauppasuhteet....4
2.3 Nykytilan arviointi....4
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET....4
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET....5
4.1 Taloudelliset vaikutukset....5
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan....5
4.3 Ympäristövaikutukset....5
4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset....5
5 ASIAN VALMISTELU....5
5.1 Asian valmistelu Euroopan unionissa....5
5.2 Asian kansallinen valmistelu....6
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT....7
1 SOPIMUKSEN SISÄLTÖ JA SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN....7
I OSASTO: Luonne ja soveltamisala....7
II OSASTO: Yhteistyö alueellisissa ja kansainvälisissä järjestöissä....7
III OSASTO: Kahdenvälinen ja alueellinen yhteistyö....7
IV OSASTO: Kauppaan ja investointiin liittyvä yhteistyö....8
V OSASTO: Yhteistyö muilla aloilla....8
VI OSASTO: Institutionaalinen rakenne....9
VII OSASTO: Loppumääräykset....9
2 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT....10
3 VOIMAANTULO....10
4 EDUSKUNNAN SUOSTUMUKSEN TARPEELLISUUS JA KÄSITTELYJÄRJESTYS....10
4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus....10
4.2 Käsittelyjärjestys....12
LAKIEHDOTUS....14

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Euroopan unionin (EU) neuvosto valtuutti marraskuussa 2004 komission neuvottelemaan Thaimaan, Indonesian, Singaporen, Filippiinien, Malesian ja Brunein kanssa tehtävistä kumppanuutta ja yhteistyötä koskevista yksittäisistä puitesopimuksista, korvaamaan vuodelta 1980 olevan EU:n ja Kaakkois-Aasian maiden yhteistyön perustana toimineen yhteistyösopimuksen. Uuden sukupolven puitesopimusten tarkoituksena on vastata ajanmukaisiin haasteisiin, ja Indonesian kanssa tehdyn kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen (Partnership and Cooperation Agreement), jäljempänä sopimus, osalta erityisesti turvallisuutta, siirtolaisuutta, sisäasioita ja ihmisoikeuksia koskevat kysymykset ovat olleet keskeisiä. Sopimus on ensimmäinen EU:n ja sen jäsenmaiden ja Kaakkois-Aasian maiden välillä neuvoteltu kumppanuus- ja yhteistyösopimus, jonka jälkeen EU ja sen jäsenmaat ovat neuvotelleet vastaavan sopimuksen valmiiksi myös Filippiinien ja Vietnamin kanssa. Kumppanuus- ja yhteistyösopimusta koskevat neuvottelut ovat parhaillaan kesken Singaporen sekä Malesian ja Thaimaan kanssa.

Indonesian kanssa tehty sopimus on laaja-alainen sekasopimus, jossa sopimuspuolina ovat sekä EU että sen jäsenvaltiot. Tavoitteena on käydä kokonaisvaltaista vuoropuhelua ja lisätä yhteistyötä useilla molemminpuolisesti tärkeillä aloilla. Sopimuspuolet aloittavat yhteistyön maahanmuuttoon, ihmisoikeuksiin ja oikeudellisiin kysymyksiin liittyen, joukkotuhoaseiden leviämisen estämiseksi sekä terrorismin ja kansainvälisen rikollisuuden, huumausaineiden ja rajanpesun torjumiseksi. Sopimuksen määräykset koskien demokratian periaatteita ja perusihmisoikeuksien kunnioittamista, joukkotuhoaseiden vähentämistä sekä järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption torjuntaa ovat sopimuksen olennaisia osia ja niiden rikkomisessa on kyse sopimusrikkomuksesta, johon liittyy erityinen neuvottelu- ja sanktiomenettely.

Sopimus sisältää tavoitteet kaupan ja investointien edistämiseksi sekä näitä koskevien esteiden poistamiseksi. Sopimus kattaa yhteistyön myös seuraavilla aloilla: matkailu, rahoituspalvelut, verotus ja tulli, makrotalouspolitiikka, teollisuuspolitiikka ja pk-yritykset, tietoyhteiskunta, tiede ja teknologia, energia, liikenne ja liikenneturvallisuus, koulutus ja kulttuuri, ympäristö ja luonnonvarat mukaan lukien meriympäristö, metsätalous, maatalous ja maaseudun kehittäminen, merenkulku- ja kalastusyhteistyö, terveys, elintarviketurvallisuus, eläinten terveys, tilastointi, henkilötietojen suoja, valtion- ja julkishallinnon nykyaikaistamista koskeva yhteistyö sekä teollis- ja tekijänoikeudet.

Indonesian kanssa tehdyllä sopimuksella voidaan arvioida olevan myönteistä merkitystä hyvän hallinnon, demokratian, kansalaisyhteiskunnan ja kansantalouden vahvistumiselle Indonesiassa. Sopimus lisää EU:n ja Indonesian välistä vuorovaikutusta ja konkreettista yhteistyötä useilla osa-alueilla. Sopimus on myös toiminut esikuvana muiden Kaakkois-Aasian maiden kanssa tehtäville kumppanuus- ja yhteistyösopimuksille. Sopimuksen myötä EU:n vaikutusvallan ja näkyvyyden voidaan arvioida lisääntyvän Kaakkois-Aasian alueella.

2 Nykytila

2.1 Euroopan unionin ja Indonesian väliset sopimus- ja kauppasuhteet

EU:n ja Indonesian välisen yhteistyön sopimuspohjainen perusta on Euroopan yhteisön ja Kaakkois-Aasian valtioiden liiton (ASEAN) jäsenvaltioiden välinen yhteistyösopimus vuodelta 1980. Sopimus sisältää kaupallista, taloudellista ja kehitysyhteistyötä koskevia määräyksiä. Uudella, 9 päivänä marraskuuta 2009 allekirjoitetulla kumppanuus- ja yhteistyösopimuksella korvataan vuonna 1980 tehty sopimus.

EU ja Indonesia ovat toisilleen merkittäviä kauppakumppaneita, mutta niiden välisessä

kaupassa ja investoinneissa on silti edelleen paljon kasvumahdollisuuksia. EU:n vienti Indonesiaan oli 6,4 miljardia euroa vuonna 2010, mikä oli noin miljardi enemmän kuin edellisenä vuonna. Myös tuonti Indonesiasta kasvoi edellisvuodesta ja oli vuonna 2010 13,7 miljardia euroa. Lisäksi EU on Indonesian yksi merkittävimmistä investoijista.

2.2 Suomen ja Indonesian väliset sopimus- ja kauppasuhteet

Suomi ja Indonesia allekirjoittivat vuonna 2006 uusitun investointisuojasopimuksen (SopS 81-82/2008). Muut kahdenväliset sopimukset ovat sopimus taloudellisesta, teollisesta ja teknologisesta yhteistyöstä (SopS 55/1988) ja verotusta koskeva sopimus (3-4/1989), molemmat vuodelta 1987.

Viime vuosien kauppavaihto Suomen ja Indonesian välillä on ollut suhteellisen vähäistä, joskin suunta on ollut nousujohteinen. Kauppavaihtoa voitaisiin edelleen kasvattaa huomattavassa määrin. Suomen ja Indonesian kokonaiskaupan arvo vuonna 2010 oli 202 miljoonaa euroa, josta vienti Indonesiaan oli noin 104 miljoonaa euroa ja tuonti 97 miljoonaa euroa. Kokonaiskaupan arvo vuonna 2011 oli puolestaan 270 miljoonaa euroa; lisäystä edellisvuoteen oli 33 %. Vienti Indonesiaan oli noin 130 miljoonaa euroa ja tuonti 141 miljoonaa euroa. Kauppa- ja taloussuhteiden volyymi lienee kuitenkin todellisuudessa huomattavasti suurempi, sillä suurin osa kulutustuotteista ja palveluista myydään Indonesiaan suomalaisyritysten muissa Aasian maissa sijaitsevien tehtaiden tai toimipisteiden kautta.

2.3 Nykytilan arviointi

Euroopan unionin ja Indonesian tasavallan väliset suhteet ovat kehittyneet vuoden 1980 yhteistyösopimuksen alaa pidemmälle. Uusi kumppanuus- ja yhteistyösopimus kattaa useampia yhteistyöaloja ja tarkentaa sopimuspuolien sitoumuksia. Sopimuksen tavoitteena on parantaa yhteistyömahdollisuuksia kaupallis-taloudellisella alalla sekä lisäksi helpottaa poliittisen, alueellisen ja kansainvälisen yhteistyön kehittämistä. Sopimuksen taloudellista ja kaupallista yhteistyötä koskeva osio pohjustaa ja helpottaa mahdollisia myöhempiä vapaakauppaneuvotteluja EU:n ja Indonesian välillä.

Yhteistyön lisääminen ja sen kehittäminen sopimuksen avulla on hyödyllistä, ja sopimuksen tekeminen jatkaa luontevalla tavalla Euroopan unionin ja Indonesian välisten suhteiden kehitystä. Poliittisesta näkökulmasta sopimuksen katsotaan olevan merkittävän askeleen kohti EU:n roolin vahvistamista Kaakkois-Aasiassa muun muassa sellaisten yleismaailmallisten arvojen kuten demokratian ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen pohjalta. Kumppanuus- ja yhteistyösopimuksella on aiempaa sopimusta laajempi vaikutus ja sen odotetaan lisäävän yhteistyötä sekä suhteiden vakautta ja ennustettavuutta.

Suomen suhteiden järjestämistä Indonesiaan Euroopan unionin puitteissa tehtävällä kumppanuus- ja yhteistyösopimuksella voidaan pitää tarkoituksenmukaisena.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen tavoitteena on käydä kokonaisvaltaista vuoropuhelua ja lisätä yhteistyötä useilla molemminpuolisesti tärkeillä aloilla. Sopimuspuolet aloittavat yhteistyön maahanmuuttoon, ihmisoikeuksiin ja oikeudellisiin kysymyksiin liittyen ja joukkotuhoaseiden leviämisen estämiseksi sekä terrorismin ja kansainvälisen rikollisuuden, huumausaineiden ja rahanpesun torjumiseksi

Sopimus sisältää tavoitteet kaupan ja investointien edistämiseksi sekä näitä koskevien esteiden poistamiseksi. Sopimus kattaa yhteistyön seuraavilla aloilla: matkailu, rahoituspalvelut, verotus ja tulli, makrotalouspolitiikka, teollisuuspolitiikka ja pk-yritykset, tietoyhteiskunta, tiede ja teknologia, energia, liikenne ja liikenneturvallisuus, koulutus ja kulttuuri, ympäristö ja luonnonvarat mukaan lukien meriympäristö, metsätalous, maatalous ja maaseudun kehittäminen, merenkulku- ja kalastusyhteistyö, terveys, elintarviketurvallisuus, eläinten terveys, tilastointi, henkilötietojen suoja, valtion- ja julkishallinnon nykyaikaistamista koskeva yhteistyö sekä teollis- ja tekijänoikeudet.

Esityksen tavoitteena on hankkia eduskunnan hyväksyminen sopimukselle. Esitys sisältää myös ehdotuksen niin sanotuksi blankettilaiksi, jolla saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Sopimuksella ei ole suoria vaikutuksia valtion talousarvioon. Tavoitteena on lähentää EU:n ja Indonesian poliittista ja taloudellista vuorovaikutusta ja käynnistää yhteistyö usealla eri osa-alueella mukaan lukien kauppa ja investoinnit. Sopimuksella arvioidaan olevan myönteisiä, joskaan ei välittömiä taloudellisia vaikutuksia Suomelle.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Sopimuksella ei ole suoria vaikutuksia viranomaisten toimintaan. Sopimuksella perustettavista sekakomitean ja alaryhmien kokouksista johtuvat tehtävät voidaan hoitaa tavanomaisen käytännön edellyttämällä tavalla nykyisellä henkilöstöllä.

4.3 Ympäristövaikutukset

Sopimuksella ei ole välittömiä ympäristövaikutuksia. Ympäristö mainitaan yhtenä alueena, jolla sopimuspuolten yhteistyötä kehitetään. Sopimuspuolet vahvistavat sitoutumisensa kestävän kehityksen edistämiseksi, yhteistyöhön ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja kehityksen vuosituhattavoitteiden saavuttamiseksi. Sopimus sisältää erityisen ympäristöä ja luonnonvaroja koskevan artiklan, jossa kirjataan luonnonvarojen ja biologisen monimuotoisuuden säilyttämisen tärkeydestä. Sopimuspuolet jatkavat yhteistyötä alueellisissa ympäristöohjelmissa, ja kehittävät ympäristön ja ihmisten terveyden suojelua koskevaa yhteistyötä sekä sopivat yhteistyöstä uusiutuvan energian osalta.

4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Kumppanuus- ja yhteistyösopimus tarjoaa puitteet sopimuspuolten väliselle poliittiselle vuoropuhelulle, edistää ja lujittaa unionin ja Indonesian välistä lähentymistä sekä edesauttaa poliittisten suhteiden syvenemistä. Sopimuksella pyritään edistämään sopimuspuolten yhteistyötä useilla aloilla, jotka ovat omiaan saamaan aikaan myönteisiä yhteiskunnallisia vaikutuksia erityisesti Indonesiassa. Sopimuspuolet sitoutuvat yhteisiin periaatteisiin demokratian ja ihmisoikeuksien edistämiseksi sekä joukkotuhoaseiden leviämisen estämisen ja terrorismin vastaisen toiminnan osalta. Sopimuksella voidaan arvioida olevan myönteistä merkitystä hyvän hallinnon, demokratian, kansalaisyhteiskunnan ja kansantalouden vahvistumiselle Indonesiassa.

5 Asian valmistelu

5.1 Asian valmistelu Euroopan unionissa

Sopimusneuvottelut Indonesian kanssa aloitettiin loppuvuonna 2005 ja ensimmäinen virallinen neuvottelukierros pidettiin maaliskuussa 2006. Neuvotteluja käytiin säännöllisin väliajoin vuoden 2006 aikana. Odotetusti haastavimpia kohtia sopimuksessa olivat kansainvälistä rikostuomioistuinta, terrorisminvastaista toimintaa ja erityisesti joukkotuhoaseiden leviämisen ehkäisemistä koskevat lausekkeet. Yhteisymmärrykseen sopimustekstistä päästiin keväällä 2007.

Sopimusneuvotteluja käsiteltiin säännöllisesti EU:n Aasia ja Oseania -työryhmässä sekä pysyvien edustajien komiteassa. Sopimustekstiä käsiteltiin kauppapoliittisessa komiteassa ja ulkoasiainneuvostossa. Teksti hyväksyttiin pysyvien edustajien komitean istunnossa kesäkuussa 2007 ja allekirjoitusten oli määrä tapahtua kesän 2007 aikana. EU:n indonesialaisille lentoyhtiöille asettama lentokielto kesällä 2007 kuitenkin muutti tilanteen ja Indonesia reagoi jäädyttämällä neuvotteluprosessin. Asia eteni jälleen kesällä 2009, kun EU ja Indonesia pääsivät sopuun lentokieltoa koskien ja eräät indonesialaiset lentoyhtiöt pääsivät pois kieltolistalta. Sopimus parafoitiin 14 päivänä heinäkuuta 2009. Neuvosto teki päätöksen sopimuksen

allekirjoittamisesta 22 päivänä syyskuuta 2009.

Sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen sopimus hyväksytään jokaisessa jäsenvaltiossa, EU:ssa ja Indonesian tasavallassa. Neuvosto hyväksyy sopimuksen EU:n puolesta konsultoituaan Euroopan parlamenttia.

5.2 Asian kansallinen valmistelu

Eduskunnalle annettiin neuvotteluvaltuutuksesta tietoja 16 päivänä marraskuuta 2004 päivätyllä valtioneuvoston selvityksellä (UTP 30/2004 vp). Selvitystä täydennettiin 1 päivänä joulukuuta 2006 E-jatkokirjeellä (E 124/2006 vp), jossa annettiin tietoja neuvotteluiden edistymisestä. Komission ehdotuksesta neuvoston päätökseksi sopimuksen allekirjoittamiseksi toimitettiin 15 päivänä lokakuuta 2009 U-kirjelmä (U 66/2009 vp). Sopimuksen allekirjoittamista koskevan U-kirjelmän ollessa käsittelyssä 21 päivänä lokakuuta 2009 suuri valiokunta yhtyi ulkoasiainvaliokunnan kannanoton mukaisesti valtioneuvoston kantaan (SuVX 123/2009 vp).

Sopimustekstiä käsiteltiin kauppapoliittisessa jaostossa ja ulkosuhdejaostossa. Hallituksen esitys on valmisteltu ulkoasiainministeriössä. Hallituksen esityksestä on pyydetty lausunnot liikenne- ja viestintäministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, opetus- ja kulttuuriministeriöltä, oikeusministeriöltä, puolustusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, valtioneuvoston kanslialta ja ympäristöministeriöltä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Sopimuksen sisältö ja suhde Suomen lainsäädäntöön

Johdanto. Vahvistetaan sopimuspuolten sitoutuminen Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjassa esitettyihin periaatteisiin ja oikeusvaltion ja hyvän hallinnon periaatteisiin sekä rankaisemattomuuden estämiseen. Ilmaistaan sopimuspuolten sitoutuminen kansainvälisen rikollisuuden ja terrorismin torjumiseen ja tunnustetaan sitoutuminen joukkotuhoaseiden leviämisen estämiseen ja aseriisuntaan.

I OSASTO: **Luonne ja soveltamisala**

1 artikla. *Yleiset periaatteet.* Viitataan demokratian periaatteita ja ihmisoikeuksia koskeviin kansainvälisiin sopimuksiin ja julistuksiin. Kohta on määritelty sopimuksen olennaiseksi osaksi. Sopimuspuolet vahvistavat sitoumuksensa kestävään kehitykseen ja ilmastonmuutoksen torjumiseen, kehityksen vuosituhattavoitteisiin ja avun tehokkuutta koskevaan Pariisin julistukseen, hyvän hallintotavan ja oikeusvaltion periaatteisiin.

2 artikla. *Yhteistyön tavoitteet.* Todetaan yhteistyön tavoitteet. Sopimuspuolet käyvät kokonaisvaltaista vuoropuhelua ja lisäävät yhteistyötä kaikilla molemminpuolisesti tärkeillä aloilla. Sopimuspuolet tavoittelevat yhteistyötä kaupan ja investointien sekä kaupan esteiden poistamisen osalta. Sopimuspuolet aloittavat yhteistyön koskien ihmisoikeuksia ja oikeudellisia kysymyksiä, maahanmuuttoasioita, joukkotuhoaseiden leviämisen estämistä, terrorismin ja kansainvälisen rikollisuuden torjuntaa.

3 artikla. *Joukkotuhoaseiden leviämisen estäminen.* Sopimuspuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä ja osallistuvansa joukkotuhoaseiden ja niiden kantolaitteiden leviämisen estämiseen ja sitoutuvat panemaan täytäntöön asiaan liittyvät kansainväliset velvoitteensa. Sopimuspuolet sopivat, että tämä määräys on sopimuksen olennainen osa. Lisäksi sopimuspuolet sopivat edistävänsä tulevia kansainvälisiä toimia ja sitoutuvansa niiden toimeenpanoon, sekä luovansa tehokkaan kansallisen vientivalvontajärjestelmän. Sopimuspuolet käyvät säännöllistä vuoropuhelua asian osalta. Kaksikäyttötuotteiden valvonnasta on unionin tasolla annettu neuvoston asetus (EY) N:o 428/2009 kaksikäyttötuotteiden vientiä, siirtoa, välitystä ja kauttakulkua koskevan yhteisön valvontajärjestelmän perustamisesta. Kansallisesti vientivalvontajärjestelmästä on säädetty laissa kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta (562/1996).

4 artikla. *Oikeudellinen yhteistyö.* Sopimuspuolet sopivat oikeudellisesta yhteistyöstä, ja sopimuspuolten sitoutumisesta siihen, etteivät vakavimmat kansainväliset rikokset jää rankaisematta. Sopimuspuolet tekevät yhteistyötä Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön osalta, mukaan lukien sen ratifiointia ja täytäntöönpanoa varten tehtävät valmistelut. Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä ihmisoikeusvuoropuhelun tärkeydestä.

5 artikla. *Yhteistyö terrorismin torjunnassa.* Vahvistetaan sopimuspuolten sitoutuminen terrorismin torjumiseen kansainvälisten sopimusten mukaisesti.

II OSASTO: **Yhteistyö alueellisissa ja kansainvälisissä järjestöissä**

6 artikla. Todetaan sopimuspuolten sitoutuminen yhteistyöhön alueellisen ja kansainvälisen tason foorumeilla ja organisaatioissa.

III OSASTO: **Kahdenvälinen ja alueellinen yhteistyö**

7 artikla. Määritellään alueellisen yhteistyön ja kahdenvälisen yhteistyön kattavuutta.

IV OSASTO: **Kauppaan ja investointiin liittyvä yhteistyö**

8 artikla. *Yleiset periaatteet.* Määrätään kahdenvälistä ja monenvälistä kauppaa koskevan vuoropuhelun aloittamisesta. Lisäksi sopimuspuolet sopivat kehittävänsä ja monipuolistavansa kauppaa ja helpottavansa markkinoillepääsyn edellytyksiä. Sopimuspuolet tunnustavat kaupan keskeisen merkityksen kehitykselle muun muassa tullietuusjärjestelmien muodossa. Sopimuspuolet edistävät teknisiä valmiuksia kaupan kehittämiseksi artiklojen 9-16 määrittelemällä tavalla.

9 artikla. *Terveyteen ja kasvinsuojeluun liittyvät kysymykset.* Määrätään yhteistyöstä terveys- ja kasvinsuojelukysymyksissä kansainvälisten sopimusten puitteissa.

10 artikla. *Kaupan tekniset esteet.* Määrätään yhteistyöstä kaupan teknisten esteiden poistamiseksi erityisesti WTO-sopimuksen (TBT) puitteissa.

11 artikla. *Teollis- ja tekijänoikeuksien suoja.* Sovitaan sopimuspuolten yhteistyöstä ja tietojen vaihdosta teollis- ja tekijänoikeuksien alalla.

12 artikla. *Kaupan helpottaminen.* Sovitaan yhteistyöstä ja tietojen vaihdosta kaupan helpottamiseksi.

13 artikla. *Tulliyhteistyö.* Sopimuspuolet ilmaisevat valmiutensa tulliasioita koskevaan yhteistyöhön ja mahdollisen tulliyhteistyöpöytäkirjan tekemiseen sopimuksessa vahvistetussa institutionaalisessa kehyksessä.

14 artikla. *Investoinnit.* Sovitaan vuoropuhelusta investointivirtojen helpottamiseksi ja investointisääntöjen kehittämiseksi.

15 artikla. *Kilpailupolitiikka.* Sovitaan yhteistyöstä kilpailupolitiikan osalta mukaan lukien kilpailusääntöjen käyttöönotto ja soveltaminen sekä tiedon levittäminen.

16 artikla. *Palvelut.* Sopimuspuolet sitoutuvat vuoropuheluun palveluiden osalta.

V OSASTO: **Yhteistyö muilla aloilla**

17 artikla. *Matkailu.* Sovitaan yhteistyöstä matkailun osalta ja kirjataan sopimuspuolten valmius aloittaa yhteistyö luonnon- ja kulttuuriperintöjen suojelemiseksi.

18 artikla. *Rahoituspalvelut.* Sopimuspuolet sopivat rahoituspalveluihin liittyvästä yhteistyöstä omien tarpeidensa, ohjelmiensa ja lainsäädäntönsä mukaisesti.

19 artikla. *Talouspolitiikkaa koskeva vuoropuhelu.* Sovitaan talouspolitiikkaa koskevasta vuoropuhelusta ja avoimuudesta sekä tietojen vaihdosta veronkierron ehkäisemiseksi.

20 artikla. *Teollisuuspolitiikka ja pk-yrityksiä koskeva yhteistyö.* Määrätään teollisuuspolitiikkaa ja pk-yrityksiä koskevasta vuoropuhelusta.

21 artikla. *Tietoyhteiskunta.* Sovitaan tietoyhteiskuntaa koskevasta yhteistyöstä ml. tieto- ja viestintäteknologiat.

22 artikla. *Tiede ja teknologia.* Tiede- ja teknologiayhteistyö käsittää energian, liikenteen, ympäristön ja luonnonvarat sekä terveyden.

23 artikla. *Energia.* Sopimuspuolet pyrkivät edistämään energia-alan yhteistyötä kestävän kehityksen mukaisesti. Tavoitteena on energian tarjonnan monipuolistaminen, energiavarmuuden parantaminen ja uusiutuvan energian käytön lisääminen.

24 artikla. *Liikenne.* Liikenteen osalta sovitaan yhteistyöstä, jossa tavoitteena on erityisesti matkustajien ja tavaroiden liikkuvuuden helpottaminen.

25 artikla. *Koulutus ja kulttuuri.* Sovitaan yhteistyöstä koulutuksen ja kulttuurin alalla.

26 artikla. *Ihmisoikeudet.* Sopimuspuolet tekevät yhteistyötä ihmisoikeuksien edistämiseksi ja suojelemiseksi.

27 artikla. *Ympäristö ja luonnonvarat.* Sopimuspuolet sitoutuvat luonnonvarojen ja biologisen monimuotoisuuden suojelemiseen kansainvälisten sitoumustensa mukaisesti. Sopimuspuolet jatkavat yhteistyötä alueellisissa ympäristöohjelmissa.

28 artikla. *Metsätalous.* Sovitaan yhteistyöstä metsävarojen ja metsien biologisen monimuotoisuuden säilyttämiseksi sekä hyvän ja kestävän metsätalouden alalla.

29 artikla. *Maatalous ja maaseudun kehittäminen.* Sovitaan yhteistyöstä maatalouden ja maaseudun kehittämisen osalta.

30 artikla. *Merenkulku ja kalatalous.* Sopimuspuolet edistävät merenkulku- ja kalastusalojen yhteistyötä sekä kahdenvälisellä että monenvälisellä tasolla tavoitteena erityisesti kestävän kehityksen ja hallinnan tukeminen.

31 artikla. *Terveydenhuolto.* Sopimuspuolet sopivat yhteistyöstä ja toteutuksen muodoista molemminpuolisesti tärkeillä terveydenhuollon osa-alueilla.

32 artikla. *Tilastointi.* Sovitaan tilastomenetelmien ja -käytäntöjen yhdenmukaistamisesta.

33 artikla. *Henkilötietojen suoja.* Sovitaan yhteistyöstä koskien henkilötietojen suojaa.

34 artikla. *Maahanmuutto.* Vahvistetaan yhteisten toimien tärkeys alueiden välisten muuttovirtojen hallinnassa. Sovitaan kokonaisvaltaisen vuoropuhelun käynnistämisestä kattaen kaikki muuttoliikkeeseen liittyvät kysymykset, kuten laittoman maahanmuuton, ihmisten salakuljetuksen ja ihmiskaupan sekä kansainvälistä suojelua tarvitsevien suojelun. Maahanmuuttoon liittyvät kysymykset sisällytetään kansallisiin taloudellisen ja sosiaalisen kehittämisen strategioihin, ja sopimuspuolet lupaavat noudattaa humanitaarisia periaatteita näitä kysymyksiä käsitellessään. Yhteistyön toteuttamisessa noudatetaan sopimuspuolten voimassaolevaa lainsäädäntöä.

Artiklan 3 kohdassa sopimuspuolet sopivat toisen sopimuspuolen alueella laittomasti oleskelevien kansalaistensa takaisinotosta sekä henkilöasiakirjojen toimittamisesta takaisinotetuille kansalaisilleen. Kohdan mukainen takaisinotto tapahtuu laittomaan maahanmuuttoon liittyvän yhteistyön puitteissa eikä se vaikuta ihmiskaupan uhrien suojelun tarpeeseen. Perustuslain 9 §:n 3 momentin mukaan Suomen kansalaista ei saa estää saapumasta maahan ja matkustamisoikeuden osoittamiseksi myönnettävistä asiakirjoista puolestaan säädetään passilaissa (671/2006). Sopimuspuolet sopivat pyynnöstä käyvänsä neuvottelut tavoitteena sopimus, jolla säädetään takaisinotosta omien ja kolmannen maan kansalaisten osalta.

35 artikla. *Järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption torjunta.* Määrätään yhteistyöstä järjestäytyneen rikollisuuden, talousrikollisuuden ja korruption torjunnassa kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti. Määräys on sopimuksen olennainen osa.

36 artikla. *Laittomien huumausaineiden torjumiseksi tehtävä yhteistyö.* Sovitaan laittomien huumausaineiden torjumiseksi tehtävästä yhteistyöstä, sen tavoitteista ja yhteistyötavoista.

37 artikla. *Rahanpesun torjumista koskeva yhteistyö.* Todetaan sopimuspuolten yhteinen näkemys rahanpesun torjumista koskevan yhteistyön tarpeellisuuden osalta ja tavoitteet toimille.

38 artikla. *Kansalaisyhteiskunta.* Sopimuspuolet tunnustavat järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan roolin sopimuksen vuoropuhelu- ja yhteistyöprosessissa ja sen mahdollisen osallistumisen tähän prosessiin.

39 artikla. *Valtion ja julkishallinnon nykyaikaistamista koskeva yhteistyö.* Sopimuspuolet sopivat yhteisesti tehdyn tarvearvioinnin pohjalta yhteistyöstä julkishallintojensa nykyaikaistamiseksi.

40 artikla. *Yhteistyömuodot.* Sovitaan resursseista sopimuksen toteuttamiseksi. Kannustetaan Euroopan investointipankkia jatkamaan toimintaa Indonesiassa.

VI OSASTO: **Institutionaalinen rakenne**

41 artikla. *Sekakomitea.* Sovitaan sekakomitean perustamisesta, jäsenistä, kokoontumisesta ja tehtävistä, joita ovat sopimuksen toiminnan ja täytäntöönpanon varmistaminen, painopisteiden vahvistaminen, sopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevien erimielisyyksien ratkaiseminen sekä suositusten antaminen sopimuspuolille sopimuksen tavoitteiden edistämiseksi. Todetaan, että sekakomitea voi perustaa työryhmiä avukseen.

VII OSASTO: **Loppumääräykset**

42 artikla. *Tulevaa kehitystä koskeva lauseke.* Kirjataan mahdollisuus sopimuksen muuttamisesta ja yhteistyön laajentamisesta tarvittaessa.

43 artikla. *Muut sopimukset.* Todetaan, ettei sopimus rajoita sopimuspuolten yhteistyötä tai kahdenvälisiä kumppanuus- ja yhteistyösopimuksia Indonesian kanssa. Todetaan sopimuksen suhteesta kolmansien sopimuspuolten kanssa tehtyihin sitoumuksiin.

44 artikla. *Riitojenratkaisumekanismi.* Määrätään sopimusta koskevasta riitojenratkaisumekanismista, jonka mukaan kumpikin sopimuspuoli voi saattaa sopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevat erimielisyydet sekakomitean käsiteltäväksi. Määrätään menettelystä tilanteissa, joissa sopimuspuoli on

jättänyt täyttämättä jonkin sopimuksen mukaisen velvoitteensa, sekä menettelystä tilanteessa, jossa sopimuspuoli on olennaisesti rikkonut sopimusta. Jos sopimuspuoli katsoo toisen sopimuspuolen jättäneen täyttämättä jonkin sopimusvelvoitteistaan, se voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet. Sopimuspuolen katsotaan olennaisesti rikkoneen sopimusta, jos sopimuspuoli purkaa sopimuksen kansainvälisen oikeuden vastaisesti tai jos se rikkoo sopimuksen olennaisiksi osiksi määriteltyjä sopimusmääräyksiä.

45 artikla. *Apuvälineet.* Sovitaan, että sopimuspuolet järjestävät tarvittavat apuvälineet yhteistyön täytäntöönpanoon osallistuville asiantuntijoille ja virkamiehille.

46 artikla. *Alueet, joihin sopimusta sovelletaan.* Sovitaan alueesta, jota sopimus koskee.

47 artikla. *Sopimuspuolten määrittely.* Määritellään sopimuksen 'sopimuspuolet'.

48 artikla. *Sopimuksen voimaantulo ja kesto.* Määrätään sopimuksen voimaantulosta, voimassaolosta, jatkamisesta, muutoksista ja irtisanomisesta.

49 artikla. *Ilmoittaminen.* Todetaan, että sopimusta koskevat ilmoitukset toimitetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille ja Indonesian tasavallan ulkoasiainministerille.

50 artikla. *Todistusvoimaiset tekstit.* Määrätään todistusvoimaisista teksteistä.

2 Lakiehdotusten perustelut

1 §. Pykälän säännöksellä saatettaisiin voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset. Lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä selostetaan jäljempänä eduskunnan suostumuksen tarpeellisuutta koskevassa jaksossa.

2 §. Kansainvälisten sopimusten voimaansaattamista koskevan perustuslain 95 §:n 1 momentin muutos tuli voimaan 1.3.2012 (1112/2011). Perustuslain 95 §:n 1 momentin mukaan kansainvälisten velvoitteiden muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset saatetaan voimaan asetuksella. Perustuslain 80 §:n nojalla asetuksen antaa valtioneuvosto, jos asetuksen antajasta ei ole erikseen säädetty. Tämän johdosta sopimuksen muiden kuin lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja voimaantulosta ehdotetaan säädettäväksi valtioneuvoston asetuksella.

3 Voimaantulo

Sopimuspuolet hyväksyvät sopimuksen omien menettelyjensä mukaisesti. Sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona jälkimmäinen sopimuspuoli on ilmoittanut toiselle sopimuspuolelle tätä varten tarvittavien oikeusmenettelyjen päätökseen saattamisesta.

Laki sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ehdotetaan tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

Sopimus ei sisällä määräyksiä, jotka kuuluisivat Ahvenanmaan lainsäädäntövaltaan, eikä sen voimaansaattamissäädökselle näin ollen ole tarpeen hankkia Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyntää. Vaikka Sopimuksessa on määräyksiä tietyistä yhteistyöaloista, jotka käsittelevät Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:ssä Ahvenanmaan toimivaltaan kuuluvaksi säädettyä alaa, sopimuksen määräykset on muotoiltu sillä tavoin yleiseen ja tavoitteelliseen muotoon (koskien lähinnä osapuolten yhteistyötä, vuoropuhelua ja tietojenvaihtoa), ettei niiden voida katsoa vaikuttavan Ahvenanmaan mahdollisuuteen käyttää toimivaltaansa itsehallintolain mukaisesti sen toimivaltaan kuuluvien asioiden osalta.

4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden välinen toimivallanjako

Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Indonesian tasavallan välillä tehtävä puitesopimus on luonteeltaan niin sanottu sekasopimus. Sopimuksen määräykset kuuluvat osittain jäsenvaltion ja osittain unionin toi-

mivaltaan taikka kokonaisuudessaan unionin tai kokonaisuudessaan jäsenvaltioiden toimivaltaan. Eduskunta hyväksyy tällaisen sopimuksen vakiintuneen käytännön mukaan vain niiltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan (esim. PeVL 6/2001 vp, PeVL 31/2001 vp, PeVL 16/2004 vp, PeVL 24/2004 vp). Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 3 artiklassa luetellaan EU:n yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvat alat. SEUT-sopimuksen 4 artiklassa puolestaan luetellaan EU:n ja sen jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan kuuluvat pääalat ja SEUT 6 artiklassa alat, joilla unionilla on toimivalta toteuttaa jäsenvaltioiden toimintaa tukevia, yhteen sovittavia tai täydentäviä toimia. Toimivallan jako käsiteltävänä olevassa sopimuksessa ei ole yksiselitteinen. Toimivallan jaon arviointia hankaloittaa edelleen se, että kyse on EU:n ja sen jäsenvaltioiden kolmannen valtion kanssa tekemästä sopimuksesta, jonka sopimusvelvoitteet ovat yhteistyövelvoitteita, jotka kohdistuvat sekä EU:iin että sen jäsenvaltioihin.

Sopimuksen allekirjoittamista koskevassa neuvoston päätöksessä on käytetty oikeusperustana Euroopan yhteisön perustamissopimuksen (SEY) 133 artiklaa ja 181 artiklaa luettuna yhdessä 300 artiklan 2 kohdan kanssa. SEY 133 artikla on nykyisin SEUT 207 artikla, joka koskee unionin yhteistä kauppapolitiikkaa. SEY 181 artikla on puolestaan siirretty SEUT 211 artiklaan, jossa todetaan, että unioni ja jäsenvaltiot tekevät kukin toimivaltaansa kuuluvaa yhteistyötä kolmansien maiden ja toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa. SEY 300 artikla sisälsi niin sanotut menettelylliset määräykset ja sen on korvannut SEUT 218 artikla.

Sopimuksen I osaston yleisiä periaatteita koskevan artiklaan (1 artikla) sekä joukkotuhoaseiden leviämisen estämistä (3 artikla), oikeudellista yhteistyötä (4 artikla siltä osin kuin kyse ei ole oikeus- ja sisäasioista) ja yhteistyötä terrorismin torjunnassa (5 artikla) koskeviin artikloihin sisältyvien määräysten on näin ollen katsottava kuuluvan jäsenvaltioiden toimivaltaan, koska unioni ei ole nyt esillä olevan sopimuksen osalta käyttänyt sillä olevaa ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla olevaa toimivaltaa.

Yleisesti ottaen unionilla on SEUT 207 artiklaan perustuvaa yksinomaista toimivaltaa ainakin yhteisen kauppapolitiikan alalla. Sopimuksen kauppaa ja investointeihin liittyvää yhteistyötä koskevaan IV osastoon sisältyvät määräykset on kuitenkin kirjoitettu siten, että sopimusvelvoitteista johtuvat yhteistyövelvoitteet kohdistuvat näidenkin määräysten osalta sekä EU:iin että sen jäsenvaltioihin. Sopimuksen muihin osastoihin sisältyvät sopimusmääräykset kuuluvat osittain EU:n ja osittain jäsenvaltioiden toimivaltaan.

Lainsäädännön alaan kuuluvat sopimusmääräykset

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan perustuslaissa tarkoitettu eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisen velvoitteen määräykset. Sopimuksen määräykset on luettava lainsäädännön alaan, 1) jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, 2) jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, 3) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla, taikka 4) jos määräyksen tarkoittamasta määräyksestä on voimassa lain säännöksiä tai 5) siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Kysymykseen ei vaikuta se, onko jokin määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11, 12 ja 45/2000 vp).

Sopimuksessa 1 artiklan 1 kohdassa todetaan, että sopimuksen olennaisen osan muodostavat demokratian periaatteiden ja perusihmisoikeuksien kunnioittaminen, sellaisina kuin ne vahvistetaan ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa ja muissa molempiin sopimuspuoliin sovellettavissa kansainvälisissä ihmisoikeusasiakirjoissa. Perustuslakivaliokunta on katsonut (PeVL 45/2000 vp; PeVL 31/2001 vp), etteivät sellaiset yleispiirteiset ja julistuksenomaiset määräykset, joissa sopimuspuolet vahvistavat si-

toumuksensa kunnioittaa ihmisoikeuksia, vaikuta Suomen kansainvälisten velvoitteiden sisältöön tai laajuuteen ihmisoikeuksien alalla. Perustuslakivaliokunta on kuitenkin katsonut, että tällaisilla määräyksillä on aikaisempaan verrattuna uudentyyppistä sitovaa merkitystä sopimukseen sisältyvän neuvottelu- ja sanktiomenettelyn vuoksi, ja tämän takia sopimuksen ihmisoikeusmääräysten oli katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan (ks. PeVL 31/2001 vp).

Perustuslakivaliokunnan viimeksi mainitussa lausunnossa käsittelemän sopimuksen neuvottelu- ja sanktiomenettelyä koskevassa 96 artiklassa oli nimenomaisesti mainittu sopimuksen soveltamatta jättäminen viimeisenä keinona, jota voidaan käyttää tapauksessa, jossa toinen sopimuspuoli on rikkonut sopimuksen olennaiseksi osaksi määriteltyä ihmisoikeuksia sekä demokratian ja oikeusvaltion periaatetta koskevaa sopimusmääräystä. Nyt kyseessä olevan sopimuksen riitojenratkaisumekanismia koskevassa 44 artiklassa ei mainita suoranaisesti sopimuksen soveltamisen keskeyttämistä toimenpiteenä, johon voitaisiin ryhtyä, jos toinen sopimuspuoli rikkoo olennaisesti sopimusta. Edellä mainittuun 44 artiklaan sisältyvä riitojenratkaisua koskeva sopimusmääräys on siten kirjoitettu heikompaan muotoon kuin mitä perustuslakivaliokunnan lausunnossaan tarkoittama neuvottelu- ja sanktiomenettelyä koskeva määräys oli kirjoitettu. Hallituksen käsityksen mukaan nyt kyseessä olevan sopimuksen 44 artikla mahdollistaa kuitenkin valtiosopimusoikeutta koskevan Wienin yleissopimuksen (SopS 33/1980) 60 artiklassa tarkoitetun valtiosopimuksen rikkomisesta johtuvan sopimuksen soveltamisen keskeyttämisen kokonaisuudessaan tai osaksi. Lisäksi on otettava huomioon, että kyseisessä 44 artiklassa määrätään, että sopimuksen olennaisena rikkomisena pidetään sen olennaisiksi osiksi määriteltyjen sopimusmääräysten rikkomista. Tämän vuoksi valtioneuvosto katsoo, että sopimuksen 44 artiklan määräysten soveltaminen voi johtaa tilanteeseen, jossa sopimuksen olennaiseksi osaksi määritellyllä 1 artiklan 1 kohdalla on perustuslakivaliokunnan lausunnossaan (ks. PeVL 31/2001 vp) tarkoittamaa uudentyyppistä sitovaa merkitystä ja tämän vuoksi sopimuksen ihmisoikeusmääräysten on katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan.

Myös joukkotuhoaseiden leviämisen estämistä koskevan 3 artiklan 2 kohta ja järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption torjuntaa koskeva 35 artikla on määritelty sopimuksen olennaisiksi osiksi. Kyseisten sopimusmääräysten rikkomisessa on kyse sopimuksen olennaisesta rikkomisesta, joka mahdollistaa sopimuksen 44 artiklan mukaisen neuvottelu- ja sanktiomenettelyn käytön. Näin ollen kyseisillä määräyksillä voidaan edellisessä kappaleessa selostettujen perusteluiden valossa arvioida olevan perustuslakivaliokunnan lausunnossa PeVL 31/2001 vp tarkoitettua sitovaa merkitystä, minkä vuoksi niiden olisi katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan. Sopimuksen 3 artiklan 5 kohdassa määrätään sopimuspuolten velvollisuudesta luoda tehokas vientivalvontajärjestelmä, johon sisältyy tehokkaat seuraamukset vientivalvonnan laiminlyömisestä. Määräys kuuluu lainsäädännön alaan.

Indonesian tasavallan kanssa tehdyn sopimuksen 34 artiklan 3 kohta sisältää lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset sopimuspuolen velvollisuudesta ottaa takaisin toisen sopimuspuolen alueella luvattomasti oleskelevat kansalaiset ja velvollisuudesta antaa kansalaisilleen asianmukaiset henkilöllisyysasiakirjat heidän takaisinottoaan varten. Muut sopimuksen määräykset ovat lähinnä yleispiirteisiä, yhteistyötä koskevia velvoitteita, joiden ei vakiintuneen käytännön mukaan katsota vaikuttavan Suomen kansainvälisen velvoitteen sisältöön tai laajuuteen.

4.2 Käsittelyjärjestys

Sopimus ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Sopimus voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä äänten enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamislaiksi voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään,

että eduskunta hyväksyisi kokonaisvaltaisesta kumppanuudesta ja yhteistyöstä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Indonesian tasavallan välillä Jakartassa 9 päivänä marraskuuta 2009 tehdyn puitesopimuksen siltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

kokonaisvaltaisesta kumppanuudesta ja yhteistyöstä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Indonesian tasavallan välillä tehdyn puitesopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Kokonaisvaltaisesta kumppanuudesta ja yhteistyöstä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Indonesian tasavallan välillä Jakartassa 9 päivänä marraskuuta 2009 tehdyn puitesopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Sopimuksen muiden määräysten voimaansaattamisesta ja tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Helsingissä 29 päivänä maaliskuuta 2012

Pääministeri

JYRKI KATAINEN

Ulkoministeri *Erkki Tuomioja*

PUITESOPIMUS EUROOPAN YHTEISÖN JA SEN JÄSENVALTIOIDEN SEKÄ INDONESIAN TASAVALLAN KOKONAISVALTAISESTA KUMPPANUUDESTA JA YHTEISTYÖSTÄ

EUROOPAN YHTEISÖ, jäljempänä ’yhteisö’,

sekä

BELGIAN KUNINGASKUNTA,

BULGARIAN TASAVALTA,

TŠEKIN TASAVALTA,

TANSKAN KUNINGASKUNTA,

SAKSAN LIITTOTASAVALTA,

VIRON TASAVALTA,

HELLEENIEN TASAVALTA,

ESPANJAN KUNINGASKUNTA,

RANSKAN TASAVALTA,

IRLANTI,

ITALIAN TASAVALTA,

KYPROKSEN TASAVALTA,

LATVIAN TASAVALTA,

LIETTUAN TASAVALTA,

LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,

UNKARIN TASAVALTA,

MALTAN TASAVALTA,

ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,

ITÄVALLAN TASAVALTA,

PUOLAN TASAVALTA,

PORTUGALIN TASAVALTA,

ROMANIA,

SLOVENIAN TASAVALTA,

SLOVAKIAN TASAVALTA,

SUOMEN TASAVALTA,

RUOTSIN KUNINGASKUNTA,

ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA,

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen sopimuspuolet, jäljempänä ’jäsenvaltiot’,

sekä

INDONESIAN TASAVALLAN HALLITUS,

jäljempänä ’sopimuspuolet’,

jotka
OTTAVAT HUOMIOON Indonesian tasavallan ja yhteisön perinteiset ystävällismieliset suhteet sekä niitä yhdistävät läheiset historialliset, poliittiset ja taloudelliset siteet,

KATSOVAT, että sopimuspuolet pitävät erityisen tärkeänä keskinäisten suhteidensa kokonaisvaltaisuutta,

VAHVISTAVAT sopimuspuolten sitoutumisen Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjassa esitettyjen periaatteiden noudattamiseen,

VAHVISTAVAT sopimuspuolten sitoutumisen kunnioittamaan, edistämään ja suojelemaan demokratian periaatteita sekä perusluonteisia ihmisoikeuksia, oikeusvaltioperiaatetta, rauhaa ja kansainvälistä oikeutta sellaisina kuin ne vahvistetaan Yhdistyneiden Kansakuntien ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa, Rooman perussäännössä ja muissa kumpaankin sopimuspuoleen sovellettavissa kansainvälisissä ihmisoikeusasiakirjoissa,

VAHVISTAVAT kunnioittavansa Indonesian tasavallan itsemääräämisoikeutta, alueellista koskemattomuutta ja kansallista yhtenäisyyttä,

VAHVISTAVAT sitoutumisensa oikeusvaltion ja hyvän hallintotavan periaatteisiin ja toiveensa lisätä kansojensa taloudellista ja sosiaalista edistymistä ottaen huomioon kestävän kehityksen periaatteen ja ympäristönsuojelun vaatimukset,

VAHVISTAVAT, etteivät vakavimmat kansainvälistä yhteisöä huolestuttavat rikokset saa jäädä rankaisematta ja että niistä syytetyt henkilöt olisi tuotava oikeuden eteen ja, jos heidät todetaan syyllisiksi, rangaistava heitä asianmukaisesti, ja että asianomaisia henkilöitä vastaan olisi kohdistettava tehokkaat syytetoimet toteuttamalla toimenpiteitä kansallisella tasolla ja lisäämällä maailmanlaajuista yhteistyötä,

ILMAISEVAT täyden sitoutumisensa torjumaan kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin kaikkia muotoja kansainvälisen oikeuden, ihmisoikeuslainsäädäntö mukaan luettuna, maahanmuutto- ja pakolaiskysymyksiä koskevien humanitaaristen periaatteiden sekä kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaisesti ja kehittämään tehokkaan kansainvälisen yhteistyön ja välineet niiden kitkemiseksi,

TUNNUSTAVAT, että asiaa koskevat kansainväliset yleissopimukset sekä Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston asianomaiset päätöslauselmat, nro 1540 mukaan luettuna, perustuvat koko kansainvälisen yhteisön sitoutumiseen torjua joukkotuhoaseiden leviämistä,

TUNNUSTAVAT tarpeen tiukentaa sekä aseistariisuntaa että aseiden leviämisen estämistä koskevia velvoitteita kansainvälisessä oikeudessa muun muassa joukkotuhoaseiden aiheuttaman vaaran poissulkemiseksi,

TUNNUSTAVAT Euroopan talousyhteisön sekä Indonesian, Malesian, Filippiinien, Singaporen ja Thaimaan eli Kaakkois-Aasian valtioiden liiton (ASEAN) jäsenvaltioiden välillä 7 päivänä maaliskuuta 1980 tehdyn yhteistyösopimuksen ja siihen myöhemmin lisättyjen liittymispöytäkirjojen tärkeyden,

TUNNUSTAVAT sopimuspuolten nykyisten suhteiden lujittamisen tärkeyden niiden keskinäisen yhteistyön lisäämiselle ja yhteisen tahtonsa vakiinnuttaa, syventää ja monipuolistaa suhteitaan molemminpuolisesti tärkeillä aloilla tasavertaisesti, syrjimättömästi, luonnonympäristöä suojellen ja molemminpuoliseksi eduksi,

VAHVISTAVAT toiveensa edistää yhteisön ja Indonesian tasavallan välistä yhteistyötä yhteisten arvojen pohjalta molemminpuoliseksi eduksi ottaen huomioon alueellisessa toimintakehyksessä toteutetun toiminnan,

NOUDATTAVAT omia lakejaan ja hallinnollisia määräyksiään,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

I OSASTO

LUONNE JA SOVELTAMISALA

1 ARTIKLA

Yleiset periaatteet

1. Demokratian periaatteiden ja perusihmisoikeuksien kunnioittaminen, sellaisina kuin ne vahvistetaan ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa ja muissa molempiin sopimuspuoliin sovellettavissa kansainvälisissä ihmisoikeusasiakirjoissa, on kummankin sopimuspuolen sisä- ja ulkopolitiikan perusta ja olennainen osa tätä sopimusta.

2. Sopimuspuolet vahvistavat yhteiset arvonsa sellaisina kuin ne esitetään Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjassa.

3. Sopimuspuolet vahvistavat sitoutuneensa edistämään kestävää kehitystä, tekemään yhteistyötä ilmastonmuutoksen asettamaan haasteeseen vastaamiseksi ja edistämään kehityksen vuosituhattavoitteiden saavuttamista.

4. Sopimuspuolet vahvistavat sitoutumisensa avun tehokkuudesta vuonna 2005 annettuun Pariisin julistukseen ja sopivat lujittavansa yhteistyötä kehityksen edistämiseksi.

5. Sopimuspuolet vahvistavat sitoutumisensa hyvän hallintotavan ja oikeusvaltion periaatteisiin, oikeuslaitoksen riippumatto-

muus mukaan luettuna, sekä korruption torjuntaan.

6. Tämän kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpano perustuu tasavertaisuuden ja molemminpuolisen edun periaatteisiin.

2 ARTIKLA

Yhteistyön tavoitteet

Lujittaakseen kahdenvälisiä suhteitaan sopimuspuolet käyvät kokonaisvaltaista vuoropuhelua ja lisäävät yhteistyötä kaikilla molemminpuolisesti tärkeillä aloilla. Tavoitteina on erityisesti:

a) kehittää kahdenvälistä yhteistyötä kaikilla sopivilla alueellisen ja kansainvälisen tason foorumeilla ja organisaatioissa,

b) kehittää sopimuspuolten välistä kauppaa ja niiden välisiä investointeja molempien eduksi,

c) aloittaa yhteistyö kaikilla kauppaan ja investointeihin liittyvillä molemminpuolisesti tärkeillä aloilla kauppa- ja investointivirtojen helpottamiseksi ja kaupan ja investointien esteiden ennaltaehkäisemiseksi ja poistamiseksi mukaan luettuina tarvittaessa nykyiset ja tulevat EY:tä ja ASEANia koskevat alueelliset aloitteet,

d) aloittaa yhteistyö muilla molemminpuolisesti tärkeillä aloilla, joihin kuuluvat erityisesti matkailu, rahoituspalvelut, verotus ja tulli, makrotalouspolitiikka, teollisuuspolitiikka ja pk-yritykset, tietoyhteiskunta, tiede ja teknologia, energia, liikenne ja liikenneturvallisuus, koulutus ja kulttuuri, ihmisoikeudet, ympäristö ja luonnonvarat meriympäristö mukaan luettuna, metsätalous, maatalous ja maaseudun kehittäminen, merenkulku- ja kalastusyhteistyö, terveys, elintarviketurvallisuus, eläinten terveys, tilastointi, henkilötietojen suoja, valtion- ja julkishallinnon nykyaikaistamista koskeva yhteistyö sekä teollis- ja tekijänoikeudet,

e) aloittaa maahanmuuttoasioita käsittelevä vuoropuhelu, joka kattaa laillisen ja laittoman maahanmuuton sekä ihmisten salakuljetuksen ja ihmiskaupan,

f) aloittaa ihmisoikeuksia ja oikeudellisia kysymyksiä käsittelevä yhteistyö,

g) aloittaa yhteistyö joukkotuhoaseiden leviämisen estämiseksi,

h) aloittaa yhteistyö terrorismin ja kansainvälisen rikollisuuden, kuten laittomien huumausaineiden ja niiden esiasteiden valmistuksen ja kaupan sekä rahanpesun, torjumiseksi,

i) edistää kummankin sopimuspuolen nykyistä ja mahdollista tulevaa osallistumista alueellisiin ja osa-alueellisiin yhteistyöohjelmiin,

j) kohottaa kummankin sopimuspuolen profiilia toisen sopimuspuolen alueella,

k) edistää kansalaisten keskinäistä ymmärtämystä erilaisten valtiosta riippumattomien tahojen kuten ajatusmyllyjen, akateemisten piirien, kansalaisyhteiskunnan ja viestimien yhteistyöllä seminaarien, konferenssien ja nuoriso- ja muun toiminnan muodossa.

3 ARTIKLA

Joukkotuhoaseiden leviämisen estäminen

1. Sopimuspuolet katsovat, että joukkotuhoaseiden ja niiden kantolaitteiden leviäminen niin valtiollisille kuin valtioista riippumattomille toimijoille on yksi vakavimmista kansainvälisen vakauden ja turvallisuuden uhkatekijöistä.

2. Tämän vuoksi sopimuspuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä ja osallistuvansa joukkotuhoaseiden ja niiden kantolaitteiden leviämisen estämiseen noudattamalla kaikilta osin monenvälisten aseistariisunta- ja asesulkusopimusten sekä muiden monenvälisesti neuvoteltujen sopimusten mukaisia velvoitteitaan ja Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjassa esitettyjä kansainvälisiä velvoitteita ja täyttämällä ne kansallisella tasolla. Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä siitä, että tämä määräys on olennainen osa sopimusta.

3. Sopimuspuolet sopivat lisäksi tekevänsä yhteistyötä ja toteuttavansa toimenpiteitä tehostaakseen niihin kumpaankin sovellettavien aseistariisuntaa ja joukkotuhoaseiden leviämisen estämistä koskevien kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanoa muun muassa jakamalla keskenään tietoja, asiantuntemusta ja kokemuksia.

4. Sopimuspuolet sopivat myös tekevänsä yhteistyötä ja toimivansa joukkotuhoaseiden

leviämisen ja niiden kantolaitteiden leviämisen estämiseksi toteuttamalla toimia tavoitteenaan lopulta allekirjoittaa ja ratifioida kaikki muut asian kannalta merkitykselliset kansainväliset asiakirjat tai tarvittaessa liittyä niihin sekä panna ne kokonaisuudessaan täytäntöön.

5. Sopimuspuolet sopivat myös tekevänsä aseiden leviämisen estämiseksi yhteistyötä tehokkaan kansallisen vientivalvonnan perustamiseksi joukkotuhoaseiden viennin ja kauttakuljetuksen valvomista varten. Tässä yhteydessä on tarkoitus muun muassa valvoa joukkotuhoaseiden käyttöä kaksikäyttöteknologioihin ja määrätä vientivalvontamääräysten rikkomisesta tehokkaita pakotteita.

6. Sopimuspuolet sopivat käyvänsä säännöllistä poliittista vuoropuhelua edellä kuvattujen sopimuksen osien täydentämiseksi ja vahvistamiseksi. Vuoropuhelua voidaan käydä alueellisella tasolla.

4 ARTIKLA

Oikeudellinen yhteistyö

1. Sopimuspuolet tekevät yhteistyötä oikeusjärjestelmänsä, lakiensa ja oikeudellisten instituutioidensa kehittämiseen ja niiden tehokkuuden parantamiseen liittyvissä kysymyksissä erityisesti näkemyksiä ja kokemuksia vaihtamalla ja valmiuksia kehittämällä. Sopimuspuolet kehittävät rikosasioiden ja rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen yhteydessä annettavaa keskinäistä oikeusapua toimivaltansa rajoissa.

2. Sopimuspuolet vahvistavat, etteivät vakavimmat kansainvälistä yhteisöä huolestuttavat rikokset saa jäädä rankaisematta ja että niistä syytetyt henkilöt on saatettava oikeuden eteen ja, jos heidät todetaan syyllisiksi, heitä on rangaistava asianmukaisesti.

3. Sopimuspuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä kansallista ihmisoikeustoimintasuunnitelmaa 2004–2009 koskevan presidentin asetuksen täytäntöön panemiseksi mukaan luettuina kansainvälisten ihmisoikeusasiakirjojen, kuten joukkotuhontana pidettävän rikoksen ehkäisemistä ja rankaisemista koskevan yleissopimuksen ja Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön, ratifiointia ja täytäntöönpanoa varten tehtävät valmistelut.

4. Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä siitä, että niiden olisi hyödyllistä käydä ihmisoikeusvuoropuhelua.

5 ARTIKLA

Yhteistyö terrorismin torjunnassa

1. Sopimuspuolet, jotka vahvistavat terrorismin torjunnan tärkeyden, sopivat tekevänsä yhteistyötä terroritekojen estämiseksi ja tukahduttamiseksi sovellettavienkansainvälisten yleissopimusten, ihmisoikeusasiakirjat ja kansainvälinen humanitaarinen oikeus mukaan luettuina, omien lakiensa ja hallinnollisten määräystensä mukaisesti ja ottaen huomioon 8 päivänä syyskuuta 2006 annettuun YK:n yleiskokouksen päätöslauselmaan 60/288 sisältyvän YK:n maailmanlaajuisen terrorisminvastaisen strategian ja terrorismin torjuntaa koskevasta yhteistyöstä 28 päivänä tammikuuta 2003 annetun EU:n ja ASEANin yhteisen julistuksen.

2. Sopimuspuolet tekevät terrorismin torjumiseksi yhteistyötä YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1373 ja muiden molempiin sopimuspuoliin sovellettavien asiaa koskevien YK:n päätöslauselmien, kansainvälisten yleissopimusten ja asiakirjojen täytäntöönpanon yhteydessä muun muassa:

– vaihtamalla tietoja terroristiryhmistä ja niiden tukiverkostoista kansainvälisen oikeuden ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti,

– vaihtamalla näkemyksiä terrorismin torjunnassa käytetyistä keinoista ja menetelmistä, esimerkiksi tekniikasta ja koulutuksesta, ja kokemuksia terrorismin ennaltaehkäisystä,

– tekemällä lainvalvontayhteistyötä lujittamalla oikeudellista kehystä ja puuttumalla terrorismin leviämistä edistäviin olosuhteisiin,

– tekemällä yhteistyötä rajavalvonnan ja rajaturvallisuuden parantamiseksi tehostamalla valmiuksien kehittämistä verkottumisen ja koulutusohjelmien kautta sekä korkeiden virkamiesten, yliopisto-opettajien ja -tutkijoiden, analyytikkojen ja käytännön toimijoiden vierailuvaihdon avulla ja järjestämällä seminaareja ja konferensseja.

II OSASTO

YHTEISTYÖ ALUEELLISISSA JA KANSAINVÄLISISSÄ JÄRJESTÖISSÄ

6 ARTIKLA

Sopimuspuolet sitoutuvat vaihtamaan näkemyksiä ja tekemään yhteistyötä alueellisen ja kansainvälisen tason foorumeilla ja organisaatioissa, joista mainittakoon Yhdistyneet Kansakunnat, ASEANin ja EU:n vuoropuhelu, ASEANin alueellinen foorumi, Aasian ja Euroopan yhteistyöprosessi (ASEM), YK:n kauppa- ja kehityskonferenssi (UNCTAD) ja Maailman kauppajärjestö (WTO).

III OSASTO

KAHDENVÄLINEN JA ALUEELLINEN YHTEISTYÖ

7 ARTIKLA

1. Sopimuspuolet sopivat, että samalla kun ne kiinnittävät asianmukaista huomiota kysymyksiin kahdenvälisen yhteistyönsä puitteissa, kumpikin sopimuspuoli toteuttaa kuhunkin tämän sopimuksen kattamaan vuoropuhelu- ja yhteistyöalaan liittyviä toimia joko kahdenvälisellä tai alueellisella tasolla tai molemmilla. Sopivaa toimintakehystä valitessaan sopimuspuolet pyrkivät varmistamaan, että kaikkiin asianomaisiin osapuoliin kohdistuu mahdollisimman edulliset vaikutukset, ja lisäämään osapuolten osallistumista hyödyntäen mahdollisimman tarkasti käytettävissä olevat resurssit ja ottaen huomioon toteutettavuuden poliittiselta ja institutionaaliselta kannalta ja tarvittaessa varmistaen, että toimet sopivat yhteen muiden sellaisten toimien kanssa, joihin yhteisö ja ASEAN-kumppanit osallistuvat.

2. Yhteisö ja Indonesia voivat tarvittaessa päättää myöntää sopimuksen kattamilla tai siihen liittyvillä aloilla toteutettaviin yhteistyötoimiin rahoitustukea omien rahoitusmenettelyjensä ja -varojensa puitteissa. Tähän yhteistyöhön voi sisältyä muun muassa koulutusohjelmien, työpajojen ja seminaarien järjestämistä, asiantuntijavaihtoa, selvitysten laatimista ja muita sopimuspuolten sopimia toimia.

IV OSASTO

KAUPPAAN JA INVESTOINTEIHIN LIITTYVÄ YHTEISTYÖ

8 ARTIKLA

Yleiset periaatteet

1. Sopimuspuolet aloittavat kahdenvälistä ja monenvälistä kauppaa ja siihen liittyviä näkökohtia koskevan vuoropuhelun lujittaakseen kahdenvälisiä kauppasuhteitaan ja kehittääkseen monenvälistä kauppajärjestelmää.

2. Sopimuspuolet sitoutuvat kehittämään ja monipuolistamaan keskinäistä kauppaansa mahdollisimman pitkälle molemminpuolisen edun mukaisesti. Ne sitoutuvat parantamaan markkinoillepääsyn edellytyksiä poistamalla kaupan esteet, mikä tapahtuu ennen kaikkea poistamalla oikea-aikaisesti tullien ulkopuoliset esteet ja toteuttamalla avoimuuden lisäämiseksi toimenpiteitä ottaen tässä yhteydessä huomioon myös kansainvälisten järjestöjen tekemä työ.

3. Sopimuspuolet tunnustavat kaupan keskeisen merkityksen kehitykselle ja sen, että tullietuusjärjestelmien muodossa annettu apu on auttanut kehitysmaita, ja pyrkivät sen vuoksi panostamaan lisää tällaista apua koskeviin neuvotteluihin WTO:n vaatimukset huomioon ottaen.

4. Sopimuspuolet pitävät toisensa ajan tasalla kehityksestä, jota tapahtuu kauppapolitiikassa ja siihen liittyvillä politiikan aloilla, kuten maatalouspolitiikassa, kuluttajapolitiikassa ja elintarviketurvallisuuden, eläinten terveyden, vaarallisten kemiallisten aineiden ja jätehuollon toimintapolitiikoissa.

5. Sopimuspuolet edistävät kaupan ja investointisuhteidensa kehittämiseksi vuoropuhelua ja yhteistyötä, johon sisältyy muun muassa teknisten valmiuksien kehittäminen ongelmien ratkaisemiseksi 9–16 artiklassa tarkoitetuilla aloilla.

9 ARTIKLA

Terveyteen ja kasvinsuojeluun liittyvät kysymykset

Sopimuspuolet keskustelevat ja vaihtavat tietoja lainsäädännöstä ja todistus- ja tarkastusmenettelyistä erityisesti terveys- ja kasvinsuojelutoimia koskevan WTO:n sopimuksen (SPS), kansainvälisen kasvinsuojeluyleissopimuksen (IPPC), Maailman eläintautijärjestön (OIE) ja Codex Alimentarius -komission (CAC) muodostamassa toimintakehyksessä.

10 ARTIKLA

Kaupan tekniset esteet

Sopimuspuolet edistävät kansainvälisten standardien käyttöä ja tekevät yhteistyötä ja vaihtavat tietoja standardeista, vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä ja teknisistä määräyksistä erityisesti kaupan teknisiä esteitä koskevan WTO:n sopimuksen (TBT-sopimus) puitteissa.

11 ARTIKLA

Teollis- ja tekijänoikeuksien suoja

Sopimuspuolet tekevät yhteistyötä parantaakseen teollis- ja tekijänoikeuksien suojaa ja täytäntöönpanoa parhaiden käytäntöjen pohjalta ja edistävät tietojenvaihtoa asiasta. Yhteistyö voi käsittää tietojen ja kokemusten vaihtoa muun muassa teollis- ja tekijänoikeuksien käytöstä, edistämisestä, levityksestä, selkeyttämisestä, hallinnoinnista, yhdenmukaistamisesta, suojasta ja tosiasiallisesta soveltamisesta, niiden väärinkäytön estämisestä ja väärentämisen ja laittoman kopioinnin torjumisesta.

12 ARTIKLA

Kaupan helpottaminen

Sopimuspuolet vaihtavat kokemuksia ja tutkivat mahdollisuuksia yksinkertaistaa tuonti-, vienti- ja muita tullimenettelyjä ja lisätä kauppamääräysten avoimuutta, kehittää tulliyhteistyötä, mukaan luettuina keskinäisen hallinnollisen avunannon mekanismit, ja lisäksi ne pyrkivät lähentämään näkemyksiä ja toimimaan yhdessä kansainvälisten aloitteiden yhteydessä. Ne pyrkivät erityisesti parantamaan kansainvälisen kaupan, myös liikennepalvelujen, turvallisuutta sekä varmistamaan, että kaupan helpottaminen ja petosten ja sääntöjenvastaisuuksien torjunta toteutetaan tasapainoisesti.

13 ARTIKLA

Tulliyhteistyö

Sanotun estämättä muita tässä sopimuksessa tarkoitettuja yhteistyömuotoja molemmat sopimuspuolet ilmaisevat olevansa kiinnostuneita pohtimaan tulevaisuudessa mahdollisuutta tulliyhteistyöpöytäkirjan, joka käsittäisi myös keskinäisen avunannon, tekemiseen tässä sopimuksessa vahvistetussa institutionaalisessa kehyksessä.

14 ARTIKLA

Investoinnit

Sopimuspuolet edistävät houkuttelevan ja vakaan ympäristön kehittämistä vastavuoroisille investoinneille käymällä johdonmukaista vuoropuhelua lisätäkseen investointikysymysten ymmärtämystä ja niihin liittyvää yhteistyötä. Vuoropuhelulla ne selvittävät, minkälaisilla hallinnollisilla järjestelmillä investointivirtoja voitaisiin helpottaa, ja edistävät vakaiden, avoimien ja syrjimättömien investointisääntöjen laatimista.

15 ARTIKLA

Kilpailupolitiikka

Sopimuspuolet edistävät kilpailusääntöjen tosiasiallista käyttöönottoa ja soveltamista sekä tiedon levittämistä avoimuuden ja sopimuspuolten markkinoilla toimivien yritysten oikeusvarmuuden lisäämiseksi.

16 ARTIKLA

Palvelut

Sopimuspuolet käyvät johdonmukaista vuoropuhelua muun muassa vaihtaakseen tietoja sääntely-ympäristöistään, edistääkseen markkinoillepääsyä vastavuoroisesti, edistääkseen mahdollisuuksia pääoma- ja teknologialähteiden käyttöön ja lisätäkseen palvelukauppaa sopimuspuolten alueiden välillä ja kolmansien maiden markkinoilla.

V OSASTO

YHTEISTYÖ MUILLA ALOILLA

17 ARTIKLA

Matkailu

1. Sopimuspuolet voivat tehdä yhteistyötä parantaakseen tietojenvaihtoa ja vahvistaakseen parhaita käytäntöjä tavoitteena taata matkailualan tasapainoinen ja kestävä kehitys Maailman matkailujärjestön vahvistamien matkailun maailmanlaajuisten eettisten sääntöjen sekä paikallisen Agenda 21 –prosessin perustana olevien kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

2. Sopimuspuolet voisivat aloittaa yhteistyön luonnon- ja kulttuuriperintöjen suojelemiseksi ja niihin liittyvien mahdollisuuksien maksimoimiseksi. Sen yhteydessä vähennettäisiin matkailun kielteisiä vaikutuksia ja lisättäisiin matkailuelinkeinosta paikallisyhteisöjen kestävään kehitykseen kohdistuvia myönteisiä vaikutuksia muun muassa kehittämällä luontomatkailua, kunnioittamalla paikallisyhteisöjen koskemattomuutta ja etuja ja parantamalla matkailuteollisuuteen liittyvää koulutusta.

18 ARTIKLA

Rahoituspalvelut

Sopimuspuolet sopivat rahoituspalveluihin liittyvästä yhteistyöstä omien tarpeidensa, ohjelmiensa ja lainsäädäntönsä mukaisesti.

19 ARTIKLA

Talouspolitiikkaa koskeva vuoropuhelu

1. Sopimuspuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä edistääkseen tietojen ja kokemusten vaihtoa taloutta koskevista suuntauksistaan ja politiikoistaan sekä alueellisen taloudellisen yhteistyön ja integroitumisen talouspolitiikasta.

2. Sopimuspuolet myös pyrkivät syventämään viranomaistensa vuoropuhelua taloudellisista kysymyksistä, jotka sen mukaan, mitä sopimuspuolet sopivat, voivat liittyä raha- ja finanssipolitiikkaan veropolitiikka mukaan luettuna, julkiseen talouteen, makrotalouden vakauttamiseen tai ulkomaanvelkaan.

3. Sopimuspuolet tunnustavat, että verojen välttämisen tai kiertämisen ehkäisemiseksi toteutettavien toimenpiteiden täytäntöönpanon helpottamiseksi on sopimuspuolten oikeudellisten kehysten osalta tärkeää lisätä avoimuutta ja vaihtaa tietoja. Ne sopivat parantavansa keskinäistä yhteistyötään tällä alalla.

20 ARTIKLA

Teollisuuspolitiikka ja pk-yrityksiä koskeva yhteistyö

1. Sopimuspuolet, jotka ottavat vastavuoroisesti huomioon toistensa talouspolitiikan ja sen tavoitteet, sopivat edistävänsä yhteistyötä kaikilla soveltuvilla teollisuuspolitiikan aloilla tavoitteena pienten ja keskisuurten yritysten kilpailukyvyn parantaminen muun muassa seuraavasti:

– tietojen ja kokemusten vaihto toiminnan kehysedellytysten luomisesta pienille ja keskisuurille yrityksille niiden kilpailukyvyn parantamiseksi,

– taloudellisten toimijoiden välisten yhteyksien edistäminen, kannustaminen yhteisinvestointeihin ja yhteisyritysten ja yhteisten tietoverkkojen perustaminen esimerkiksi yhteisön nykyisten horisontaalisten ohjelmien avulla edistäen erityisesti pehmeän ja kovan teknologian siirtoa kumppanien välillä,

– rahoituksen saannin ja markkinoillepääsyn helpottaminen, tiedottaminen ja innovoinnin edistäminen vaihtamalla erityisesti

mikroyritysten ja pienten yritysten rahoituksen saantiin liittyviä hyviä käytäntöjä,

– yhteiset tutkimushankkeet valituilla teollisuuden aloilla sekä standardeja, vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä ja teknisiä määräyksiä koskeva yhteistyö yhteisesti sovitun mukaisesti.

2. Sopimuspuolet helpottavat ja tukevat kummankin sopimuspuolen yksityisten toimijoiden toteuttamaa toimintaa tällä alalla.

21 ARTIKLA

Tietoyhteiskunta

Sopimuspuolet, jotka tunnustavat tieto- ja viestintäteknologioiden olevan nykyaikaisen elämän keskeisiä osatekijöitä ja ehdottoman tärkeitä taloudelliselle ja sosiaaliselle kehitykselle, pyrkivät tekemään yhteistyötä, jossa painotutaan muun muassa seuraaviin tavoitteisiin:

a) helpotetaan kokonaisvaltaisen vuoropuhelun käymistä tietoyhteiskunnan eri osatekijöistä, joita ovat etenkin sähköisen viestinnän toimintaperiaatteet ja sääntely (yleispalvelu mukaan luettuna), lupien myöntäminen ja yleisvaltuutus, yksityisyyden ja henkilötietojen suoja sekä sääntelyviranomaisen riippumattomuus ja tehokkuus,

b) yhteisön, Indonesian ja Kaakkois-Aasian verkostojen ja palvelujen yhteenliitettävyys ja yhteentoimivuus,

c) uuden tieto- ja viestintätekniikan standardointi ja levittäminen,

d) yhteisön ja Indonesian tieto- ja viestintätekniikka-alan tutkimusyhteistyön edistäminen,

e) tieto- ja viestintätekniikkaa koskevat yhteiset tutkimushankkeet,

f) tieto- ja viestintätekniikkaan liittyvät turvallisuusnäkökohdat.

22 ARTIKLA

Tiede ja teknologia

1. Sopimuspuolet sopivat tekevänsä tiede- ja teknologiayhteistyötä molemminpuolisesti tärkeillä aloilla, joita ovat muun muassa energia, liikenne, ympäristö ja luonnonvarat sekä terveys, ottaen huomioon sopimuspuolten kyseisillä aloilla toteuttaman toimintapolitiikan.

2. Yhteistyön tavoitteina on:

a) edistää tieteeseen ja teknologiaan liittyvien tietojen ja osaamisen vaihtoa erityisesti politiikkojen ja ohjelmien toteuttamisen osalta,

b) edistää kestäviä suhteita sopimuspuolten tiedeyhteisöjen, tutkimuskeskusten, yliopistojen ja teollisuuden välillä,

c) edistää henkilöresurssikoulutusta,

d) edistää muita yhteisesti sovitun yhteistyön muotoja.

3. Yhteistyön muotoja voivat olla esimerkiksi yhteiset tutkimushankkeet sekä tutkijoiden vaihto, tapaamiset ja koulutus kansainvälisten vaihto-ohjelmien avulla tutkimustulosten levittämiseksi mahdollisimman laajalle.

4. Yhteistyössä sopimuspuolet tukevat omien korkeakoulujensa, tutkimuskeskustensa ja tuotantoalojensa (erityisesti pienten ja keskisuuren yritysten) osallistumista.

23 ARTIKLA

Energia

Sopimuspuolet pyrkivät edistämään energia-alan yhteistyötä. Tätä varten ne sopivat edistävänsä niitä vastavuoroisesti hyödyttäviä yhteyksiä tavoitteena:

a) monipuolistaa energian tarjontaa toimitusvarmuuden parantamiseksi, kehittää uusia uusiutuvan energian muotoja ja tehdä yhteistyötä energiateollisuuden tuotantotoiminnan alku- ja loppuvaiheessa,

b) saavuttaa energiankäytössä järkevä taso sekä tarjonnan että kysynnän suhteen ja lisätä yhteistyötä ilmastonmuutoksen torjumiseksi muun muassa Kioton pöytäkirjan puhtaan kehityksen mekanismin avulla,

c) edistää energian kestävään tuotantoon ja käyttöön tarkoitetun teknologian siirtoa,

d) käsitellä yhteyksiä kohtuuhintaan saatavilla olevan energian ja kestävän kehityksen välillä.

24 ARTIKLA

Liikenne

1. Sopimuspuolet pyrkivät tekemään yhteistyötä kaikilla liikennepolitiikan merkityksellisillä osa-alueilla helpottaakseen tavaroiden ja matkustajien liikkuvuutta edistämällä turvallisuutta, erityisesti meri- ja lentoturvallisuutta, inhimillisten voimavarojen kehittämistä, ympäristönsuojelua ja liikennejärjestelmiensä tehokkuutta.

2. Yhteistyömuotoina voivat olla muun muassa:

a) tietojenvaihto sopimuspuolten liikennepolitiikoista ja alan käytännöistä erityisesti kaupunki-, maaseutu- sisävesi- ja meriliikenteen osalta logistiikka mukaan luettuna, multimodaalikuljetusten yhteenliitettävyyden ja yhteentoimivuuden sekä tie-, rautatie-, satama- ja lentokenttähallinnon osalta,

b) maailmanlaajuisesti toimivan eurooppalaisen satelliittinavigointijärjestelmän (Galileo) mahdollinen käyttö keskittyen molemminpuolisesti tärkeisiin kysymyksiin,

c) lentoliikennepalveluja koskeva vuoropuhelu sopimuspuolten keskinäisten suhteiden kehittämiseksi edelleen molemmille sopimuspuolille tärkeillä aloilla; tässä yhteydessä olisi muutettava Indonesian ja yksittäisten jäsenvaltioiden välillä voimassa olevien kahdenvälisten lentoliikennepalvelusopimusten tiettyjä osia sopimusten saattamiseksi sopimuspuolten asianomaisten lakien ja määräysten mukaisiksi ja selvitettävä mahdollisuuksia kehittää edelleen lentoliikenteeseen liittyvää yhteistyötä,

d) meriliikennepalveluja koskeva vuoropuhelu, jonka tavoitteina on turvata rajoittamaton pääsy kaupallisin perustein kansainvälisen meriliikenteen markkinoille ja kauppaan, saada aikaan sitoumus, ettei toisen sopimuspuolen kansalaisten tai yritysten käyttämiin aluksiin sovelleta lastinjakolausekkeita eikä kansallista kohtelua ja suosituimmuuskohtelua koskevia lausekkeita, ja selventää ovelta ovelle-liikennepalveluihin liittyviä kysymyksiä,

e) turvallisuutta ja pilaantumisen ehkäisemistä koskevien standardien ja määräysten täytäntöönpano erityisesti meriliikenteen ja lentoliikenteen osalta alan kansainvälisten yleissopimusten mukaisesti.

25 ARTIKLA

Koulutus ja kulttuuri

1. Sopimuspuolet sopivat edistävänsä koulutus- ja kulttuuriyhteistyötä moninaisuutta kunnioittaen lisätäkseen kulttuuriensa vastavuoroista ymmärtämystä ja tuntemusta.

2. Sopimuspuolet pyrkivät toteuttamaan tarvittavia toimenpiteitä kulttuurivaihdon edistämiseksi ja yhteisten aloitteiden käynnistämiseksi kulttuurin eri osa-alueilla esimerkiksi järjestämällä yhteisiä kulttuuritapahtumia. Sopimuspuolet sopivat tukevansa edelleen Aasia–Eurooppa-säätiön toimia.

3. Sopimuspuolet sopivat neuvottelevansa ja tekevänsä yhteistyötä kulttuurialan kansainvälisillä foorumeilla, esimerkiksi Unescon piirissä, ja vaihtavansa näkemyksiä kulttuurien moninaisuudesta ja alalla tapahtuvasta kehityksestä, kuten kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemisesta ja edistämisestä tehdyn Unescon yleissopimuksen ratifioinnista ja täytäntöönpanosta.

4. Sopimuspuolten olisi lisäksi panostettava toimenpiteisiin, joilla pyritään luomaan yhteyksiä sopimuspuolten erityisvirastojen välille ja edistämään tietojen ja julkaisujen, osaamisen, opiskelijoiden, asiantuntijoiden ja teknisten valmiuksien vaihtoa sekä tieto- ja viestintätekniikoiden käyttöä opetuksessa käyttäen hyödyksi järjestelyjä, joita yhteisön ohjelmat tarjoavat koulutus- ja kulttuurialalla Kaakkois-Aasiassa, sekä sopimuspuolten alalla hankkimia kokemuksia. Kumpikin sopimuspuoli lupaa edistää Erasmus Mundus -ohjelman toteuttamista.

26 ARTIKLA

Ihmisoikeudet

1. Sopimuspuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä ihmisoikeuksien edistämiseksi ja suojelemiseksi.

2. Yhteistyöhön voi sisältyä muun muassa seuraavaa:

a) tuetaan Indonesian kansallisen ihmisoikeustoimintasuunnitelman täytäntöönpanoa,

b) edistetään ihmisoikeuksien kunnioittamista ja alan koulutusta,
c) lujitetaan ihmisoikeusalalla toimivia instituutioita.
3. Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä siitä, että niiden olisi hyödyllistä käydä ihmisoikeusvuoropuhelua.

27 ARTIKLA

Ympäristö ja luonnonvarat

1. Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä siitä, että luonnonvaroja ja biologista monimuotoisuutta on suojeltava ja hallinnoitava kestävällä tavalla, sillä ne ovat nykyisen sukupolven ja tulevien sukupolvien kehityksen perusta.
2. Sopimuspuolet ottavat kaikessa tämän sopimuksen nojalla toteuttamassaan toiminnassa huomioon maailman kestävän kehityksen huippukokouksen tulokset ja molempiin sopimuspuoliin sovellettavien monenvälisten ympäristösopimusten täytäntöönpanon.
3. Sopimuspuolet pyrkivät jatkamaan yhteistyötään alueellisissa ympäristöohjelmissa etenkin seuraavilla osa-alueilla:
a) ympäristötietoisuus ja lainvalvontakapasiteetti,
b) ilmastonmuutosta ja energiatehokkuutta koskevien valmiuksien kehittäminen painottuen ilmastonmuutosta ja kasvihuonevaikutusta koskevaan tutkimukseen ja kehittämiseen, niiden seurantaan ja analysointiin sekä niiden vähentämistä ja niihin sopeutumista koskeviin ohjelmiin,
c) valmiuksien kehittäminen monenvälisiin ympäristösopimuksiin (mukaan luettuina biologista monimuotoisuutta ja bioturvallisuutta koskevat sopimukset ja CITES) osallistumista ja niiden täytäntöönpanoa varten,
d) ympäristöteknologioiden, -tuotteiden ja -palvelujen edistäminen mukaan luettuna valmiuksien kehittäminen ympäristöasioiden hallintajärjestelmien ja ympäristömerkinnän osalta,
e) rajojen yli tapahtuvan vaarallisten aineiden sekä vaarallisten ja muussa muodossa olevien jätteiden laittoman kuljetuksen estäminen,
f) rannikko- ja meriympäristön suojelu ja pilaantumisen torjunta,
g) paikallistason osallistuminen ympäristönsuojeluun ja kestävän kehityksen edistämiseen,
h) maaperä ja maankäytön suunnittelu,
i) toimenpiteet rajat ylittävän savusumun aiheuttaman saastumisen torjumiseksi.
4. Sopimuspuolet edistävät toistensa osallistumista omiin ympäristöohjelmiinsa ohjelmien erityisehtojen mukaisesti.

28 ARTIKLA

Metsätalous

1. Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä siitä, että metsävaroja ja metsien biologista monimuotoisuutta on suojeltava ja hoidettava kestävällä tavalla nykyisen sukupolven ja tulevien sukupolvien eduksi.
2. Sopimuspuolet pyrkivät jatkamaan yhteistyötään parantaakseen metsä- ja maapalojen hallintaa, laittomien hakkuiden ja niihin liittyvän kaupan torjuntaa ja metsähallintoa ja edistääkseen kestävää metsänhoitoa.
3. Sopimuspuolet laativat kehitysohjelmia muun muassa seuraavista teemoista:
a) laittomia hakkuita ja niihin liittyvää kauppaa koskevien oikeudellisten välineiden vahvistamiseksi tehtävä yhteistyö asianomaisilla kansainvälisillä, alueellisilla ja kahdenvälisillä foorumeilla,
b) valmiuksien kehittäminen, tutkimus ja kehittäminen,
c) kestävän metsäalan kehittämisen tukeminen,
d) metsäsertifioinnin kehittäminen.

29 ARTIKLA

Maatalous ja maaseudun kehittäminen

Sopimuspuolet sopivat kehittävänsä maataloutta ja maaseudun kehittämistä koskevaa yhteistyötä. Aloja, joilla yhteistyötä voidaan vielä kehittää, ovat muun muassa:
a) maatalouspolitiikka ja maatalouden yleiset kansainväliset näkymät,
b) mahdollisuudet poistaa esteet viljelykasvien, kotieläinten ja niistä saatavien tuotteiden kaupalta,
c) maaseudun kehittämispolitiikka,

d) kasvi- ja kotieläintuotteisiin sovellettava laatupolitiikka, suojatut maantieteelliset merkinnät,
e) markkinakehitys ja kansainvälisten kauppasuhteiden edistäminen,
f) kestävän maatalouden edistäminen.

30 ARTIKLA

Merenkulku ja kalatalous

Sopimuspuolet edistävät merenkulku- ja kalastusalojen yhteistyötä sekä kahdenvälisellä että monenvälisellä tasolla erityisesti niiden kestävän kehityksen ja hallinnan tukemiseksi.
Yhteistyöhön sopivia aloja ovat muun muassa:
a) tietojenvaihto,
b) tuki kestävälle ja vastuulliselle pitkän aikavälin merenkulku- ja kalastuspolitiikalle, mukaan luettuna rannikon ja meren luonnonvarojen suojelu ja hoito,
c) toimet laittomien, ilmoittamattomien ja sääntelemättömien kalastuskäytäntöjen estämiseksi,
d) markkinoiden ja toimintaedellytysten kehittäminen.

31 ARTIKLA

Terveydenhuolto

1. Sopimuspuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä molemminpuolisesti tärkeillä terveydenhuollon osa-alueilla tavoitteena tehostaa toimia erityisesti seuraavilla aloilla: tutkimus, terveydenhuoltojärjestelmien hallinto, ravitsemus, lääkkeet, ennaltaehkäisevä lääketiede, merkittävät tartuntataudit kuten lintuinfluenssa, influenssapandemia, HI-virus/aids ja SARS, tarttumattomat taudit kuten syöpä, sydäntaudit ja liikennevammat sekä muut terveysuhat, esimerkiksi huumausaineriippuvuus.
2. Yhteistyö toteutetaan ensi sijassa seuraavilla tavoilla:
a) tietojen ja kokemusten vaihto edellä mainituilla aloilla,
b) epidemiologiaa, hajauttamista, terveydenhuollon rahoitusta, yhteisön vaikutus mahdollisuuksien lisäämistä ja terveyspalvelujen hallintoa koskevat ohjelmat,
c) valmiuksien kehittäminen teknisen avun ja ammatillista koulutusta koskevien ohjelmien avulla,
d) terveyspalvelujen parantamista ja niihin liittyviä, muun muassa imeväis- ja äitiyskuolleisuuden vähentämiseen tähtääviä toimintoja tukevat ohjelmat.

32 ARTIKLA

Tilastointi

Sopimuspuolet sopivat edistävänsä tilastointimenetelmien ja –käytäntöjen yhdenmukaistamista yhteisön ja ASEANin tilastoyhteistyötä koskevien toimien mukaisesti. Tarkoitus on yhdenmukaistaa muun muassa tilastotietojen keruu ja levitys, minkä ansiosta sopimuspuolet voivat keskinäisesti hyväksytyin perustein käyttää tavara- ja palvelukaupan tilastoja sekä yleisemmin muiden sellaisten tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien alojen tilastoja, joille tietojen tilastollinen käsittely, kuten keruu, analysointi ja levitys, soveltuu.

33 ARTIKLA

Henkilötietojen suoja

1. Sopimuspuolet sopivat tekevänsä tällä alalla yhteistyötä molemminpuolisena tavoitteena parantaa henkilötietojen suojaa parhaiden kansainvälisten käytäntöjen mukaisesti sellaisina kuin ne esitetään esimerkiksi tietokoneistettujen henkilötiedostojen sääntelyä koskevissa Yhdistyneiden Kansakuntien suuntaviivoissa (YK:n yleiskokouksen 14 päivänä joulukuuta 1990 antama päätöslauselma 45/95).
2. Tietosuojaa koskeva yhteistyö voi olla esimerkiksi tietojen ja asiantuntemuksen vaihtona annettavaa teknistä apua, jonka yhteydessä otetaan huomioon sopimuspuolten lait ja hallinnolliset määräykset.

34 ARTIKLA

Maahanmuutto

1. Sopimuspuolet vahvistavat yhteisten ponnistelujen tärkeyden alueidensa välisten muuttovirtojen hallinnassa, ja yhteistyönsä lujittamiseksi ne käynnistävät kokonaisvaltaisen vuoropuhelun, joka kattaa kaikki muuttoliikkeeseen liittyvät kysymykset, kuten laittoman maahanmuuton, ihmisten salakuljetuksen ja ihmiskaupan sekä kansainvälistä suojelua tarvitsevien suojelun. Maahanmuuttoon liittyvät kysymykset sisällytetään sopimuspuolten kansallisiin taloudellisen ja sosiaalisen kehittämisen strategioihin. Kumpikin sopimuspuoli lupaa noudattaa humanitaarisia periaatteita maahanmuuttokysymyksiä käsitellessään.

2. Sopimuspuolten yhteistyö olisi toteutettava sopimuspuolten yhteisesti tekemän tarvearvioinnin mukaisesti ja noudattaen sopimuspuolten voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteistyössä keskitytään muun muassa seuraaviin asioihin:

a) maahanmuuton perimmäiset syyt,

b) kansallisen lainsäädännön laadinta ja täytäntöönpano molempiin sopimuspuoliin sovellettavien alan kansainvälisten lakien mukaisesti erityisesti varmistaen palauttamiskieltoa koskevan periaatteen noudattaminen,

c) viisumeihin, matkustusasiakirjoihin ja rajavalvontaan liittyvät molemminpuolisesti tärkeät seikat,

d) maahanpääsyä koskevat säännöt, maahan päästettyjen henkilöiden oikeudet ja asema, maassa laillisesti asuvien ulkomaalaisten oikeudenmukainen kohtelu ja kotouttaminen, yleissivistävä ja ammatillinen koulutus sekä syrjinnän ja muukalaisvihan vastaiset toimenpiteet,

e) teknisten ja inhimillisten voimavarojen kehittäminen,

f) tehokkaan ennaltaehkäisevän toimintapolitiikan vahvistaminen laitonta maahanmuuttoa, ihmisten salakuljetusta ja ihmiskauppaa vastaan mukaan luettuina salakuljettaja- ja ihmiskauppaverkostojen torjunta ja uhrien suojelu,

g) maassa laittomasti oleskelevien henkilöiden palauttaminen inhimillisellä ja kunnioittavalla tavalla, mukaan luettuna vapaaehtoisen paluun edistäminen, ja heidän takaisinottonsa 3 kohdan määräysten mukaisesti.

3. Laittoman maahanmuuton ennaltaehkäisemiseksi ja torjumiseksi tehtävän yhteistyön puitteissa ja ihmiskaupan uhrien suojelun tarpeeseen vaikuttamatta sopimuspuolet sopivat lisäksi, että ne

a) pyynnöstä tunnistavat jäsenvaltion tai Indonesian alueella oleskelevat kansalaisikseen väitetyt henkilöt ja ottavat takaisin toisen sopimuspuolen alueella laittomasti oleskelevat kansalaisensa viipymättä ja ilman muodollisuuksia heti kun kansalaisuus on vahvistettu,

b) toimittavat takaisinotetuille kansalaisilleen asianmukaiset henkilöllisyysasiakirjat tätä tarkoitusta varten.

4. Sopimuspuolet sopivat, että ne käyvät pyynnöstä neuvottelut tehdäkseen sopimuksen, jolla säännellään niiden velvoitteita ottaa takaisin omat kansalaisensa ja muiden maiden kansalaiset. Siinä käsiteltäisiin myös kysymystä kansalaisuudettomista henkilöistä.

35 ARTIKLA

Järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption torjunta

Sopimuspuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä ja toimivansa järjestäytyneen rikollisuuden, talousrikollisuuden ja korruption torjumiseksi täyttämällä kaikilta osin voimassa olevat kansainväliset velvoitteensa tehdä keskinäistä yhteistyötä korruption avulla saatujen omaisuuden tai varojen takaisinsaamiseksi. Määräys on tämän sopimuksen olennainen osa.

36 ARTIKLA

Laittomien huumausaineiden torjumiseksi tehtävä yhteistyö

1. Sopimuspuolet tekevät oikeudellisten kehystensä puitteissa yhteistyötä vähentääkseen mahdollisimman paljon laittomien huumausaineiden tarjontaa, kauppaa ja kysyntää ja huumausaineista käyttäjille ja yhteiskunnalle aiheutuvia vaikutuksia yleisesti

ja estääkseen huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittomaan valmistukseen käytettävien kemiallisten esiasteiden suuntaamisen toisaalle. Tähän pyritään kokonaisvaltaisella ja tasapainoisella politiikalla toteuttamalla tuloksellisia toimia ja varmistamalla tehokas koordinointi terveydenhuollosta, koulutuksesta, lainvalvonnasta tullipalvelut mukaan luettuina, sosiaali-, oikeus- ja sisäasioista ja laillisten markkinoiden sääntelystä vastaavien viranomaisten välillä.

2. Sopimuspuolet sopivat näiden tavoitteiden toteuttamiseksi tarvittavista yhteistyötavoista. Toimien perustana ovat yhteisesti sovitut, alan kansainvälisten yleissopimusten ja Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen 20. huumeita käsittelevän erityisistunnon kesäkuussa 1998 antamien poliittisen julistuksen ja huumausaineiden kysynnän vähentämisen suuntaa-antavia periaatteita koskevan julistuksen mukaiset periaatteet.

3. Sopimuspuolten yhteistyö voi käsittää näkemysten vaihtoa lainsäädännöstä ja parhaista käytännöistä sekä teknistä ja hallinnollista apua seuraavilla aloilla: huumausaineiden väärinkäytön ehkäisy ja käsittely monenlaisin toimin, esimerkiksi vähentämällä väärinkäytöstä aiheutuvia vahinkoja, tiedotus- ja seurantakeskukset, henkilöstön koulutus, huumausaineisiin liittyvä tutkimus, oikeudellinen yhteistyö ja poliisiyhteistyö ja huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittomaan valmistukseen käytettävien kemiallisten esiasteiden toisaalle suuntaamisen estäminen. Osapuolet voivat sopia sisällyttävänsä yhteistyöhön myös muita aloja.

4. Sopimuspuolet voivat tehdä yhteistyötä edistääkseen kestävää vaihtoehtoista kehityspolitiikkaa, jolla pyritään vähentämään niin paljon kuin suinkin mahdollista laittomien huumausaineiden, erityisesti kannabiksen, perustana olevien kasvien viljelyä.

37 ARTIKLA

Rahanpesun torjumista koskeva yhteistyö

1. Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä siitä, että niiden rahoitusjärjestelmien käytön estämiseksi kaiken rikollisen toiminnan, kuten huumausaineiden kaupan ja korruption, tuottoon liittyvän rahanpesun estämiseksi tarvitaan toimintaa ja yhteistyötä.

2. Molemmat sopimuspuolet sopivat tekevänsä tekniseen ja hallinnolliseen apuun liittyvää yhteistyötä tavoitteena määräysten laadinta ja täytäntöönpano ja hyvin toimivat mekanismit rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjumiseksi mukaan luettuna rikosten tuottoon perustuvien omaisuuserien ja varojen takaisin saaminen.

3. Yhteistyöllä mahdollistetaan asiaan liittyvien tietojen vaihto sopimuspuolten lainsäädännön mukaisesti ja yhteisön ja alan kansainvälisten elinten, kuten rahanpesunvastaisen toimintaryhmän, hyväksymiä vaatimuksia vastaavien asianmukaisten rahanpesun torjuntaa ja terrorismin rahoitusta koskevien vaatimusten käyttöönotto.

38 ARTIKLA

Kansalaisyhteiskunta

1. Sopimuspuolet tunnustavat järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan, erityisesti akateemisten piirien, roolin tämän sopimuksen mukaisessa vuoropuhelu- ja yhteistyöprosessissa ja sen mahdollisen osallistumisen tähän prosessiin. Ne sopivat edistävänsä järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan kanssa käytävää vilkasta vuoropuhelua ja sen tosiasiallista osallistumista vuoropuhelu- ja yhteistyöprosessiin.

2. Järjestäytynyt kansalaisyhteiskunta voi, demokratian periaatteiden ja kummankin sopimuspuolen lakien ja hallinnollisten määräysten mukaisesti,

a) osallistua päätöksentekoon kansallisella tasolla,

b) saada tietoja kehitys- ja yhteistyöstrategioista ja alakohtaisista politiikoista ja osallistua niitä koskeviin neuvotteluihin kehitysprosessin kaikissa eri vaiheissa, erityisesti jos on kyse sitä koskevista aloista,

c) hallinnoida avoimesti kaikkia sille sen toiminnan tukemiseksi myönnettyjä rahoitusvaroja,

d) osallistua yhteistyöohjelmien täytäntöönpanoon, esimerkiksi valmiuksien kehittämiseen, sitä koskevilla aloilla.

39 ARTIKLA

Valtion ja julkishallinnon nykyaikaistamista koskeva yhteistyö

Sopimuspuolet sopivat tekevänsä yhteisesti tehdyn tarvearvioinnin pohjalta yhteistyötä julkishallintojensa nykyaikaistamiseksi muun muassa seuraavilla osa-alueilla:

a) organisatorisen tehokkuuden parantaminen,

b) hallintoelinten palvelutarjonnan tehostaminen,

c) julkisten resurssien avoimen hallinnoinnin ja vastuuvelvollisuuden varmistaminen,

d) lainsäädäntökehyksen ja institutionaalisen rakenteen parantaminen,

e) valmiuksien kehittäminen politiikan suunnittelua ja täytäntöönpanoa varten (julkisten palvelujen tarjonta, talousarvion laatiminen ja täytäntöönpano, korruption torjunta),

f) oikeuslaitoksen kehittäminen,

g) lainvalvontamekanismien ja -virastojen parantaminen.

40 ARTIKLA

Yhteistyömuodot

1. Sopimuspuolet sopivat antavansa omien valmiuksiensa ja säännöstensä sallimissa rajoissa käyttöön asianmukaiset resurssit, myös rahoitusvarat, tässä sopimuksessa määrättyjen yhteistyötavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Sopimuspuolet kannustavat Euroopan investointipankkia jatkamaan toimintaansa Indonesiassa omien menettelyjensä ja rahoitusvaatimustensa ja Indonesian lakien ja hallinnollisten määräysten mukaisesti.

VI OSASTO

INSTITUTIONAALINEN RAKENNE

41 ARTIKLA

Sekakomitea

1. Sopimuspuolet sopivat perustavansa tämän sopimuksen nojalla sekakomitean, joka koostuu kummankin sopimuspuolen mahdollisimman korkean tason edustajista.

Sekakomitean tehtävinä on

a) varmistaa tämän sopimuksen moitteeton toiminta ja täytäntöönpano,

b) vahvistaa tämän sopimuksen tavoitteita koskevat painopisteet,

c) ratkaista tämän sopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevat erimielisyydet,

d) antaa suosituksia tämän sopimuksen allekirjoittaneille sopimuspuolille sopimuksen tavoitteiden edistämiseksi ja tarvittaessa sopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevien näkemyserojen ratkaisemiseksi.

2. Sekakomitea kokoontuu tavallisesti vähintään kahden vuoden välein vuorotellen Indonesiassa ja Brysselissä yhteisesti sovittavana päivänä. Myös ylimääräisiä sekakomitean kokouksia voidaan järjestää sopimuspuolten niin sopiessa. Sekakomitean puheenjohtajana toimii vuorotellen kummankin sopimuspuolen edustaja. Sekakomitean kokousten esityslistasta päätetään sopimuspuolten yhteisellä sopimuksella.

3. Sekakomitea voi perustaa työryhmiä avukseen tehtäviensä hoidossa. Työryhmät raportoivat toiminnastaan yksityiskohtaisesti sekakomitealle sen kaikissa kokouksissa.

4. Sopimuspuolet sopivat, että sekakomitean tehtävänä on myös varmistaa kaikkien yhteisön ja Indonesian välillä tehtyjen tai tehtävien alakohtaisten sopimusten tai pöytäkirjojen moitteeton toiminta.

5. Sekakomitea vahvistaa oman työjärjestyksensä tämän sopimuksen soveltamista varten.

VII OSASTO

LOPPUMÄÄRÄYKSET

42 ARTIKLA

Tulevaa kehitystä koskeva lauseke

1. Yhteistyötä lisätäkseen sopimuspuolet voivat keskinäisestä sopimuksesta muuttaa, tarkistaa ja laajentaa tätä sopimusta esimerkiksi täydentämällä sitä tiettyjä aloja tai toimintoja koskevilla sopimuksilla tai pöytäkirjoilla.

2. Sopimuksen täytäntöönpanon osalta kumpikin sopimuspuoli voi tehdä ehdotuksia yhteistyön laajentamiseksi ottaen huomioon sopimuksen soveltamisesta saadut kokemukset.

43 ARTIKLA

Muut sopimukset

1. Tämä sopimus ja sen nojalla toteutettavat toimet eivät rajoita jäsenvaltioiden valtuuksia tehdä kahdenvälistä yhteistyötä Indonesian kanssa tai tarvittaessa tehdä sen kanssa uusia kumppanuus- ja yhteistyösopimuksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen asian kannalta merkityksellisten määräysten soveltamista.

2. Tämä sopimus ei vaikuta sellaisten sitoumusten soveltamiseen tai täytäntöönpanoon, joita sopimuspuolet ovat tehneet kolmansien osalta.

44 ARTIKLA

Riitojenratkaisumekanismi

1. Kumpikin sopimuspuoli voi saattaa sekakomitean käsiteltäväksi kaikki tämän sopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevat erimielisyydet.

2. Sekakomitea käsittelee erimielisyydet 41 artiklan 1 kohdan c ja d alakohdan mukaisesti.

3. Jos sopimuspuoli katsoo, että toinen sopimuspuoli on jättänyt täyttämättä jonkin tämän sopimuksen mukaisen velvoitteensa, se voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet. Erityisen kiireellisiä tapauksia lukuun ottamatta se esittää ennen toimenpiteiden toteuttamista sekakomitealle kaikki tilanteen perinpohjaiseksi tutkimiseksi tarvittavat tiedot sopimuspuolten kannalta hyväksyttävän ratkaisun saavuttamiseksi.

4. Sopimuspuolet sopivat, että sopimusta tulkittaessa ja sovellettaessa tarkoitetaan 3 kohdassa olevalla ilmaisulla ’erityisen kiireelliset tapaukset’ tilanteita, joissa sopimuspuoli on olennaisesti rikkonut sopimusta. Sopimuksen olennainen rikkominen tarkoittaa seuraavaa:

i) sopimuksen purkaminen, joka ei ole kansainvälisen oikeuden yleisten säännösten sallima; tai

ii) 1 artiklan 1 kohdassa, 3 artiklan 2 kohdassa ja 35 artiklassa tarkoitettujen sopimuksen olennaisten osien rikkominen.

5. Toimia valittaessa on etusijalle asetettava ne, joista on vähiten haittaa tämän sopimuksen toiminnalle. Toimista ilmoitetaan välittömästi toiselle sopimuspuolelle, ja niistä neuvotellaan toisen sopimuspuolen sitä pyytäessä.

45 ARTIKLA

Apuvälineet

Helpottaakseen tämän sopimuksen nojalla tehtävää yhteistyötä sopimuspuolet sopivat järjestävänsä tarvittavat apuvälineet yhteistyön täytäntöönpanoon osallistuville asianmukaisesti valtuutetuille asiantuntijoille ja virkamiehille tehtävien suorittamista varten kummankin sopimuspuolen sisäisten sääntöjen ja hallinnollisten määräysten mukaisesti.

46 ARTIKLA

Alueet, joihin sopimusta sovelletaan

Tätä sopimusta sovelletaan alueeseen, johon sovelletaan Euroopan yhteisön perustamissopimusta siinä määrätyin edellytyksin, sekä Indonesian alueeseen.

47 ARTIKLA

Sopimuspuolten määrittely

Tässä sopimuksessa ’sopimuspuolilla’ tarkoitetaan yhteisöä tai sen jäsenvaltioita taikka yhteisöä ja sen jäsenvaltioita niiden toimivallan mukaisesti sekä Indonesian tasavaltaa.

48 ARTIKLA

Sopimuksen voimaantulo ja kesto

1. Tämä sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona jälkimmäinen sopimuspuoli on ilmoittanut toiselle sopimuspuolelle tätä varten tar-

vittavien oikeusmenettelyjen päätökseen saattamisesta.

2. Sopimus on voimassa viisi vuotta. Sen voimassaoloa jatketaan ilman eri toimenpiteitä vuodeksi kerrallaan, jollei kumpikaan sopimuspuoli ilmoita kuusi kuukautta ennen kyseessä olevan yksivuotisen voimassaolojakson päättymistä toiselle sopimuspuolelle kirjallisesti aikomuksestaan olla jatkamatta sopimuksen voimassaoloa.

3. Sopimuspuolet sopivat sopimukseen mahdollisesti tehtävistä muutoksista. Muutokset tulevat voimaan sen jälkeen, kun jälkimmäinen sopimuspuoli on ilmoittanut toiselle sopimuspuolelle kaikkien tarvittavien muodollisuuksien täyttämisestä.

4. Sopimuspuoli voi sanoa sopimuksen irti antamalla toiselle sopimuspuolelle kirjallisen irtisanomisilmoituksen. Sopimuksen irtisanominen tulee voimaan kuusi kuukautta sen jälkeen, kun toinen sopimuspuoli on vastaanottanut ilmoituksen.

49 ARTIKLA

Ilmoittaminen

Ilmoitukset toimitetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille ja Indonesian tasavallan ulkoasiainministerille.

50 ARTIKLA

Todistusvoimaiset tekstit

Tämä sopimus on laadittu bulgarian, englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, latvian, liettuan, maltan, portugalin, puolan, ranskan, romanian, ruotsin, saksan, slovakian, sloveenin, suomen, tanskan, tšekin, unkarin, viron ja indonesian kielellä, ja jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen.